

Enarrationes in Job

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΕΞΗΓΗΤΙΚΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΩΒ.

17.57 ΚΕΦ. Α΄. Στίχ. ι΄. Οὐ σὺ περιέφραξας τὰ ἔξω αὐτοῦ; Πόθεν οἶδας, ὅτι πέφρακται; Οὗτος ὁ ἀντίδικος ἡμῶν ὁ διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπορεύε 17.60 ται, ζητῶν καταπιεῖν τινα. Ἦλθεν οὖν καὶ περὶ τὸν Ἰώβ, βουλόμενος τὰ αὐτὰ ποιῆσαι. Ὑστερον λαβῶν ἐξουσίαν, ταῦτα πεποίηκε. Καὶ ὅτι πάντα πε ριπεφραγμένα ἦν, καὶ ταῦτα νοήσας ἐκ τοῦ κεκωλύ σθαι· βουλόμενος ποιεῖν τὰ περὶ τοῦ Ἰώβ, εἶπε· Σὺ περιέφραξας τὰ ἔσω αὐτοῦ καὶ τὰ ἔξω αὐτοῦ. Πάν τα οὖν ἐφ' ὅσον οὐ δίδοται τῷ διαβόλω, σὺ περιέ φραξας. Στ. ιη΄. Ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἄλλος ἄγγελος λέγων τῷ Ἰώβ· Τῶν υἰῶν σου καὶ τῶν θυγατέ ρων σου ἐσθιόντων καὶ πινόντων, παρὰ τῷ ἀδελ φῷ αὐτῶν τῷ πρεσβυτέρῳ, Στ. ιθ΄. Ἐξαίφνης πνεῦμα μέγα ἐπήλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου, καὶ ἦψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας, καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία ἐπὶ τὰ παιδιά σου, καὶ ἐτελεύτησαν. Ἐσώθην δὲ ἐγὼ μόνος, καὶ ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. Τὰς μὲν οὖν καμήλους πεποίηκε γενέσθαι ὑπὸ τοὺς ἵππεῖς, τοὺς ὄνους δὲ καὶ τὰ ζεύγη τῶν βοῶν ὑπὸ τοὺς αἰχμαλωτίζοντας· τὰ πρόβατα δὲ ἐμίσει. Διὰ τοῦτο πῦρ ἐπ' αὐτὰ κατήγαγεν. Ἄλλα καὶ τοῖς υἰοῖς ἐπεβούλευσε, καιρὸν ἐζήτει τοῦ αὐτοὺς ἀπολέ σαι. Εἰ εὐρήκει ἀναγινώσκοντας, οὐκ ἂν ἦψατο τῆς οἰκίας, οὐδὲ τόπον εἶχε τοῦ αὐτοὺς ἀποκτεῖναι. Εἰ εὐρήκει προσευχομένους, οὐδὲν ἠδύνατο ποιῆσαι κατ' αὐτῶν. Ἄλλ' ὅτε εὗρεν εὐκαιρίαν, ἴσχυσε. Ποῖος οὖν ὁ καιρός; Μέθη ἦν, συμπόσιον ἦν. Τὸ, τῶν γω νιῶν τῆς οἰκίας ἄψασθαι τὸ πνεῦμα, ἐπίστησον, ὅτι ἐν ταῖς τῶν γωνιῶν πλατεῖαις οἱ ὑποκριταὶ ἐστῶτες προσεύχονται· πᾶς δὲ ὁ μὴ ἐπιβεβηκὼς εὐθείας ὁδοῦ, ταῖς γωνίαις κέχρηται. Πλατεῖα δὲ γωνία ἢ πολλή καὶ ἀνειμένη κακία. ΚΕΦ. Β΄. Στίχ. β΄. Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος τῷ διαβόλω· Πό θεν σὺ ἔρχη; Ἐώρα ὁ Θεὸς, ὅπως αἰσχυνθεῖς διεπονεῖτο ὁ Σατα νᾶς. Ὅταν δὲ ἐπερωτῶν ἴδη ἀγνωμονοῦντα, τότε ἐλέγχει κακουργοῦντα, ὡς ἦλεγξε τὸν Κάϊν. Στ. θ΄. Χρόνου δὲ προβεβηκότος, εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. Ὅρα τὸ κακοῦργον. Ὅτε πολὺς διῆλθε χρόνος, τότε ἐπιτίθεται· τότε γὰρ μάλιστα τῆς δυνάμεως ἐξασθε νεῖ. Διπλᾶ τὰ τῆς ἀσθενείας ἦν, τῷ τε τὸν φέροντα ἀσθενέστερον γενέσθαι τῷ μήκει τοῦ χρόνου, καὶ τῷ τὴν ἐλπίδα ἀπογνωσθῆναι μᾶλλον. Καὶ μετ' ὀλίγα· Μὴ τοίνυν τοῦτο ἴδωμεν, ὅτι γυνή, ἀλλὰ τί συμβου λεύει. Τοῦτο καὶ τοῖς νῦν ἀνθρώποις παραινῶ, μὴ πρὸς τὰ τῶν προσώπων ἀξιώματα βλέπειν, ἀλλὰ πρὸς τὸν τρόπον τῆς συμβουλῆς. Γυνὴ ἐστὶν ἵνα βοηθῆ, οὐχ ἵνα ὑποσκελίζῃ. Στ. θ΄. Εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· Μέχρι τί νος καρτερήσεις; Τὸ πάντων μηχανημάτων τῶν προλαβόντων ἰσχυ ρότερον ὕστερον ὁ διάβολος προσάγει. Εἶθε καὶ ταῦ την ἔλαβες! Εἶθε μετὰ τῶν παίδων κατέχωσας! Τινὲς δὲ φασιν οὐδὲ τῆς γυναικὸς εἶναι τὰ ῥήματα, ἀλλ' αὐ 17.61 τὸν εἰς αὐτὴν τυπωθέντα ταῦτα φθέγγεσθαι· οὐδὲ γὰρ ἦν τὴν γυναῖκα τοῦ Ἰώβ τοιαύτην εἶναι· πλὴν εἴ τις λέγοι, συμφορᾷ περιτραπέισαν, τοιαύτην αὐτὴν γενέ σθαι. Καὶ μετ' ὀλίγα· Εἰκὸς οὐ ταύτην πρώτην γε γενῆσθαι τὴν συμβουλήν, ἀλλὰ πολλακίς πολλὰ τοῦ των ἀκοῦσαι χαλεπώτερα παρὰ τῆς γυναικὸς. Ὅρα διαβολικὴν ἀπάτην. Ἐενόησε τὴν Εὐάν. Τοῦτο, φησὶ, τὸν πρῶτον κατήνεγκεν ἄνθρωπον· τοῦτο καὶ τούτου περιγενέσθαι δυνήσεται. Ἄλλ', ὦ ἄθλιε καὶ ἀνόητε! ἐκεῖνον ἦττονα γαστρὸς εὐροῦσα, ἰὸν ἔσπειρε τὸν ἑαυ τῆς. Τοῦτον δὲ ὄρᾳς φιλοσοφοῦντα, καὶ αὐτῆς περι γενόμενον τῆς φύσεως. Οὐκ ἐπέκαμψεν αὐτὸν χρη μάτων ἀπώλεια, οὐδὲ παίδων θάνατος ἄωρος, οὐδὲ βάσανος σώματος ἀπαραμύθητος, οὐδὲ χρόνου μῆκος τοσοῦτον. Καὶ τὸν ὑπὸ πραγμάτων οὐχ ἀλόντα, τοῦ τον ὑπὸ λόγων προσδοκᾶς χειρώσασθαι; Τοῦ αὐτοῦ. Τί τὸν ἀθλητὴν ἐκλύεις; Τί καταστέλλεις τὰς χεῖ ρας; δέον εἰπεῖν κατὰ τὸν Ἀπόστολον· Ἔτι μικρὸν, ἔτι μικρὸν.

Στ. θ'. Ἄλλ' εἶπόν τι ῥῆμα εἰς Κύριον, καὶ τελευτά. Μετὰ τὸ τὴν τραγωδίαν ἀκριβῶς διηγήσασθαι, τότε τὴν ἀναίσχυντον ἐπιφέρει συμβουλήν. Καὶ οὐδὲ αὐτῷ φανερώς εἶπε, Βλασφήμησον. Οἱ γὰρ πονηρὰ συμβουλεύοντες οὐ τολμῶσιν ἀνακεκαλυμμένην εἰσάγειν τὴν συμβουλήν. Τί λέγεις, ὦ γύναι; Δέον ἔξι λείωσασθαι, δέον καταλλάξαι, παροξύναι μᾶλλον παρ' αἰνεῖς; Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ταῦτα ἐποίησε, παρακαλέσαι αὐτὸν, οὐ βλασφημῆσαι δεῖ. Πόθεν δὲ δῆλον, ὅτι καὶ ἐρώμενον τελευτήσω; Πλὴν ὅρα ὅπως εἶχε περὶ τῆς βλασφημίας ἡ γυνή. Ὡσπερ παραχρῆμα αὐτὴν θάνατον ἐπάγειν ἱκανὴν ἠγεῖτο. Στ. ι'. Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑποίσομεν; Ὁ γὰρ μακάριος οὗτος, πανταχόθεν βαλλόμενος, ἀσφαλέστερον ἴστατο, καὶ μυρία βέλη δεχόμενος, οὐκ ἐνεδίδου. Ἄλλ' ἐκένωσε μὲν τοῦ διαβόλου τὴν βελοθήκην, αὐτὸς δὲ οὐ κατέπεσεν, οὐδὲ ὑπεσκελίσθη. Ἄλλ' ὡσπερ ἄριστος κυβερνήτης, οὔτε μαινομένης τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν κυμάτων διεγειρομένων κατεποντίζετο, οὔτε γαλήνης οὔσης ῥαθυμότερος ἐγίνετο. Ἄλλ' ἐν ἑκατέρῃ τῇ τῶν καιρῶν διαφορᾷ ἴσην τὴν ἑαυτοῦ τέχνην διετήρησε. Καὶ οὔτε πλοῦτος ἑαυτὸν ἐφύσησεν, οὔτε πενία ἐταπείνωσεν, οὔτε, κατὰ ῥοῦν τῶν πραγμάτων φερομένων, ὑπτίος ἦν καὶ ἀναπεπτωκῶς, οὔτε, ὅλης σχεδὸν τῆς οἰκείας ἀνατραπείσης, καὶ πανολεθρίας γενομένης, διαταράχθη, καὶ τὴν ἀνδρίαν ἤλεγε τὴν ἑαυτοῦ. Ἀκουέτωσαν πλούσιοι, ἀκουέτωσαν πένητες· ἑκατέροις γὰρ τὸ διήγημα χρήσιμον, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἡ ἱστορία λυσιτελής· καὶ τοῖς ἐν εὐημερίᾳ, καὶ τοῖς ἐν συμφοραῖς. Ἐκάτερα γὰρ τὰ ὄπλα μεταχειρίσας ὁ τῆς εὐσεβείας ἀγωνιστής, ὁ τῆς οἰκουμένης στεφανίτης, ἐν ἑκατέροις τὸ τρόπαιον ἔστησε· καὶ πρὸς πᾶν εἶδος πολέμου τοῦ δαίμονος 17.64 ἐπελθόντος ἐκείνου, πρὸς ἅπαντα παρετάξατο, καὶ ἐν πᾶσιν ἀνεκηρύττετο. Καὶ καθάπερ στρατιώτης γενναῖος, καὶ εἰδῶς νυκτομαχεῖν, τειχομαχεῖν, πεζομαχεῖν, ναυμαχεῖν, καὶ τοξεύειν, καὶ δόρυ σείειν, καὶ σφενδόνας καὶ ἀκοντίους, καὶ παντὶ τρόπῳ μάχης περιγίνεσθαι τῆς ἐναντίων καὶ πανταχοῦ κρατεῖν· οὕτω δὲ καὶ ὁ γενναῖος ἐκεῖνος ἅπαντα πειρασμὸν μετὰ πολλῆς ἠνεγκε τῆς ἀνδρίας, τὸν ἀπὸ πείνης, τὸν ἀπὸ λιμοῦ, τὸν ἀπὸ νόσου, τὸν ἐξ ὀδύνης, τὸν ἀπὸ παίδων ἀπωλείας, τὸν ἀπὸ τῶν φίλων, τὸν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν, τὸν ἀπὸ τῆς γυναικὸς, τὸν ἀπὸ τῶν οἰκετῶν. Οὐ γὰρ ἦν ἀνθρωπίνη συμφορὰ, ἢ μὴ εἰς τὸ σῶμα ἐξεκενώθη ἐκείνου. Ἄλλ' ὅμως ἀπάντων ὑπερῆνέχθη τῶν δικτύων, καὶ ὑψηλότερος γέγονε τῶν τοῦ διαβόλου καλᾶμων. Καὶ τὸ δὲ θαυμαστότερον, ὅτι καὶ πάντα αὐτῷ, καὶ πάντα μεθ' ὑπερβολῆς, καὶ πάντα ὑφ' ἑν. Μὴ γὰρ τοῦτο ἴδης, ὅτι τὸσαῦτα ἔπαθεν· ἀλλὰ πρόσθετες, ὅτι οὐδὲ κατὰ μικρὸν, οὐδὲ ἐκ διαστήματος, ἀλλ' ὑφὲν καὶ ὁμοῦ. Οὐ μικρὰ δὲ αὕτη πειρασμῶν προσθήκη. Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἕκαστος ἀνθρώπων πρῶτον μὲν οὐδεὶς ἂν εὐρεθείη πάντα ὑπομείνας ὁμοῦ, ἀλλ' εἰ καὶ πενία παλαίει, ὅμως ὑγείας ἀπολαύει· εἰ δὲ καὶ πενία καὶ νόσῳ περιεπάρη, ἀλλὰ γυναικὸς πολλάκις ἀπήλαυσε παραμυθουμένης τὰ δεινὰ, καὶ ἀντὶ λιμένος αὐτῷ γινομένης. Εἰ δὲ μὴ γυναικὸς ἀπήλαυσε τοιαύτης, ἀλλ' οὐχ οὕτω συμβουλεὺς θείσης ὀλέθρια, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοὺς παῖδας ἀθρόον ἀπώλεσεν ἅπαντας· εἰ δὲ καὶ ἀθρόον, ἀλλ' οὐ τοιούτῳ τρόπῳ τελευτήσας· εἰ δὲ καὶ τοιούτῳ [τρόπῳ] τελευτήσας, ἀλλὰ φίλους ἔσχε παρακαλοῦντας· εἰ δὲ οὐκ ἔσχε παρακαλοῦντας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οὕτως ἐπεμβαίνοντας· εἰ δὲ καὶ ἐπεμβαίνοντας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οἰκέτας ὄνειδίζοντας· εἰ δὲ καὶ ὄνειδίζοντας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐμπύοντας· εἰ δὲ καὶ εἰς τὸ πρόσωπον ἐμπύοντας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νόσῳ τοιαύτη περιεπάρει, ἀλλὰ δωματίου καὶ σκέπης ἀπήλαυσε, καὶ οὐκ ἐπὶ τῆς κοπρίας ἐκάθητο· εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς κοπρίας ἐκάθητο, ἀλλ' ἔσχε τοὺς χεῖρας ὀρέγοντας· εἰ δὲ μὴ ἔσχε τοὺς χεῖρας ὀρέγοντας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐπεμβαίνοντας. Οὗτος δ' ἅπαντα ταῦτα ὑπήνεγκεν. Στίχ. ια'. Παρεγένοντο ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χώρας πρὸς αὐτὸν, Ἐλιφάξ ὁ Θαιμανῶν βασιλεὺς, Βαλδὰδ ὁ Σαυχέων τύραννος, Σωφάρ Μιναίων βασιλεὺς. Φιλικὴ μὲν ἡ παρουσία σου, φιλικὴ δὲ ἡ παρ' αἰνεῖσις. Ἐλιφάξ·

Θεός με διέσπειρεν, ἢ, Θεοῦ μου φαυλισμός. Θαιμάν, ἔκλειψις αὐτῶν. Σωφάρ, σκοπός, ἢ φαυλισμός. Βαλδάδ, παλαιώσις, καὶ ἐπίδοξος. Σαυχαίων, ἀδολεσχία αὐτῶν. Στίχ. ια΄. Ἀκούσαντες δὲ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ τὰ κακὰ πάντα, τὰ ἐπελθόντα αὐτῷ, παρεγένοντο ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χώρας πρὸς αὐτόν. Ἐάν τις ζητῆ, διὰ τί μετὰ τοσοῦτον χρόνον οἱ φίλοι παραγεγόνασιν, ἐννοεῖτω πρῶτον μὲν, ὅτι διαφόρους ὄκουν χώρας, καὶ μετὰ πλεῖστον χρόνον πολλοὶ μὲν ἤκουσαν ἴσως, τὸ δὲ παράδοξον τῆς συμφορᾶς καὶ ἄπιστον ἐδόκει, εἰ καὶ ἐπὶ κοπρίας ὁ Ἰώβ 17.65 καὶ ἀνεπικουρήτος κάθηται. Καὶ περιέμενον διὰ πλειόνων πιστώσασθαι τὴν ἀκοήν, ἢ καὶ ἐκπέμψαι καὶ ἰδεῖν, εἰ καὶ ἀληθῆ τὰ λεγόμενα. Ἐν τούτοις οὖν ὁ χρόνος ἐτρίβετο. Πρὸς δὴ τούτοις, ὅτε τὸ ἀληθὲς ἔγνωσαν, βασιλεῖς ὄντες καὶ ἐκδημεῖν μέλλοντες, ἀνάγκην εἶχον πρότερον εὖ διαθεῖναι τὰ κατὰ τὸν οἶκον, καὶ ἐπιστῆσαι τοῖς ἀρχομένοις τοὺς ἀνθ' ἑαυτῶν. Ταῦτα πάντα αὐτοὺς ἀπασχόλει, καὶ ἐνεβράδυνον. Καὶ εἰ μὴ σφόδρα γε ἀγαπητοὶ τινες ἦσαν καὶ δίκαιοι, οὐκ ἂν, τὰς οἰκείας καταλιπόντες χώρας καὶ βασιλείας, ἀφικνοῦντο πρὸς τὴν ἐπίσκεψιν, ἀλλὰ δι' ἐτέρων τὴν χρεῖαν ἐπλήρουν. Ἔστι δὲ ἐννοεῖν, ὡς καὶ οἰκονομία τις ἦν θεία τῆς ἀφίξεως ἢ ἀναβολῆς. Ἐπειδὴ γὰρ ὁμοῦ τῆ τῶν φίλων διαλέξει καὶ τὸ πᾶν τοῦ ἀγῶνος ἐλύθη, τοῦ Θεοῦ χρηματίσαντος, καὶ τὸν δίκαιον ἀνακτησαμένου καὶ στεφανώσαντος, οἰκονομία τις γέγονε θεία, ἐμβραδύναι τοὺς φίλους, ἵνα παραταθῆ τὰ τοῦ νοσήματος, καὶ μειζρόνως ἀθλήσας ὁ δίκαιος, δικαιότερον ἀναρρήθῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ. Στίχ. ια΄. Καὶ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν ὁμοθυμαδόν, τοῦ παρακαλέσαι καὶ ἐπισκέψασθαι αὐτόν. Ὁ Σύμμαχος οὕτως ἐξέδωκε· Συνετάξαντο γὰρ ὁμοῦ ἐλθόντες συμπαθῆσαι αὐτῷ, καὶ παραμυθήσασθαι αὐτόν. Ὅρα καὶ ἐντεῦθεν, ὡς καὶ ἕτερος παρήλαθε χρόνος, ἕως ὅτε, πρὸς ἀλλήλους διαπεμψάμενοι, τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ σύννομον τε καὶ ἄφισιν ἐποίησαντο. Στίχ. ιβ΄. Καὶ καταπασάμενοι γῆν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. Στίχ. ιγ΄. Παρεκάθισαν αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἑπτὰ νύκτας. Οὐκ εἶπε δὲ ἡ Γραφή, ὅτι παρεκάθηντο ἑπτὰ ἡμέρας πρωῖθεν ἕως ἑσπέρας, οὐδὲ ἑπτὰ νύκτας ἀφ' ἑσπέρας μέχρι πρωῖ. Δῆλον οὖν, ὅτι, τὸ πλεῖον τῆς ἡμέρας παρακαθεζόμενοι, ὑπεχώρουν τὰς ἀναγκαίας ἐκπληρώσαντες χρεῖας· καὶ πάλιν ἐπανήκοντες, μετὰ πολλοῦ τῆς νυκτὸς παρεκαθέζοντο, καὶ αὐθις ἀπιόντες, πάλιν ὠρθίζον πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ τῶν γνησιωτάτων καὶ συμπαθεστάτων φίλων ἴδιον. Τῆ δὲ κοινῇ συνηθείᾳ χρωμένη ἡ Γραφή, οὕτως ἀπολύτως εἶπε· Παρεκάθισαν αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας. Ἐπεὶ καὶ ὅτε λέγει τὸν Ἰακώβ δεκατέσσαρα ἔτη δουλεῦσαι, καὶ συγκαίεσθαι τῷ καύσονι τῆς ἡμέρας καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτὸς, ἄρα ὑπὸ στέγην οὐκ εἰσῆι ποτέ; ἄρα οὐδεμιᾶς ἀναπαύσεως ἔτυχεν ὄλω τῷ χρόνῳ; Ταῦτα μὲν οὖν καὶ λεπτολογεῖν φλύαρον. Ὡς γὰρ ἔφην, ἡ Γραφή κοινῇ συνηθείᾳ χρῆται. Ἐπειδὴ δὲ τινες, κωμωδοῦντες τὴν Γραφήν, καὶ ἐντεῦθεν αὐτὴν ὡς ψευδῆ διασύρουσιν· Ὡς γὰρ ἂν, φασίν, ἄσιτοι διετέλουν καὶ ἄπνοι ἐπὶ τοσαύταις ἡμέραις; ἠναγκάσθημεν αὐτῶν συναπαχθῆναι τῇ ἀκαίρῳ στενοχωρίᾳ. ΚΕΦ. Γ΄. Ἄλλ' ἐν τούτοις μὲν τὸ δεύτερον ἠνυσται κεφάλαιον· τοῦ τρίτου δὲ προθεωρίαν ποιούμενοι, φαμέν, 17.68 ὡς ἀλγεῖ μὲν ὁ δίκαιος, καὶ οὐκ ἂν τις ἀρνήσαιτο οὐ γὰρ τῶν ἀναισθητῶν ἢ ἀρετῆ, ἀλλὰ τῶν ἐν τοῖς πάθεσι φιλοσοφούντων. Οὐ δύναται δὲ, κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον, ὑπὸ τῆς ἐν σαρκὶ πληγῆς δριμυτάτως κεντούμενος· κατὰ δὲ τὸ νοούμενον, οἷα δίκαιος καὶ φιλόθεος ἀνὴρ ὁρῶν τινὰς σκανδαλιζόμενους ἐπὶ τοῖς αὐτῶν παθήμασιν, ὡς τῆς τοῦ Θεοῦ δόξης ἐπ' αὐτῷ διασυρομένης, εἰ ὁ δίκαιος ταῦτα ὑπομένει. Καὶ γὰρ ὅτε λέγει· Ἴνα τί ἔθου με κατ' ἐντευκτὴν σου; οὐκ αὐτὸς κατὰ τοῦ Θεοῦ ἐτύγχανε, μὴ γένοιτο! τίτι γὰρ εἶχεν ἐντυγχάνειν; Ἄλλὰ τοῦτο ἐστὶν ὃ φησιν· Ἴνα τί δι' ἐμὲ, Δέσποτα, τὸ ὄνομά σου βλασφημεῖται; Θορυβεῖται δὲ οὐδὲν ἥττον καὶ ἰλιγγιᾶ, μήπως πλειῶς ἐγκατάλειψιν ὑπέστη παρὰ Θεοῦ. Οὐδὲ γὰρ οὕτω τιμωρεῖται ψυχὴ φιλόθεος, ὡς τὸ ὑποπτέειν καταλελειφθαι παρὰ Θεοῦ· καὶ μυριάκις αἰρεῖται τὸν θάνατον, ἢ μετὰ

άλγηδόνων καὶ τοιαύτης ὑποψίας τοῖς ζῶσιν ἐγκατα λέγεσθαι. Ἐπὶ μὲν οὖν τῇ τῶν κτημάτων ἀπωλεία καὶ τῇ τῶν παίδων ἀθρόα τελευτῇ οἴας ἀφήκε χαριστηρίου φωνὰς ἠκούσαμεν, καὶ ὅπως τὴν γυναῖκα ἐξεπαίδευσεν ἀπρεπὲς τι περὶ τοῦ Δεσπότου λογισαμένην, καὶ ποῖα μετὰ πείραν καὶ ἐξουδένωσιν καὶ τὸ δριμύ πάθος ἐφθέγγετο, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτὸν τῶν ἀνθρώπων συμπτωμάτων διεθορύβησεν· ὡς δὲ οἱ φίλοι παρεγένοντο ἄνδρες δίκαιοι καὶ συμπαθεῖς, εὖ καιρονώθη, θεωρῶν αὐτῶν τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἀγάπην ἐπ' αὐτῶν, εἰπεῖν καὶ δημοσιεῦσαι τὰς κατὰ ψυχὴν ἀλγηδόνας, καὶ φθέγγεται μὲν καθ' ἴστορίαν ἀκίνδυνον. Ἐν γὰρ ἦν τοῦ διαβόλου τὸ σπούδασμα, τὸ παρασκευάσαι τὸν δίκαιον βλασφημῆσαι Θεόν. Ὁ δὲ οὐδαμῶς φαίνεται τοῦτο διαπραξάμενος, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον εὐφημήσας, καὶ χαριστηρίου ἀναπέμφας φωνὰς. Καταρᾶται δὲ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως, καὶ τὸν θάνατον ἐπιποθεῖ, διὰ τὰς ἀνωτέρω λεχθείσας αἰτίας. Πρὸς δὲ διάνοιαν μυστήρια λαλεῖ· καὶ περὶ τῶν ἤδη προγεγονότων φιλοσοφεῖ, καὶ πληροφορεῖ τὸ μέλλον. Τοιαῦται γὰρ αἰετῶν ἀγίων προφητῶν αἱ ῥήσεις. Ἐπὶ δὲ αὐτῶν τῶν λέξεων γενόμενοι, σαφηνίσωμεν τὴν διάνοιαν, αὐτοῦ ποδηγοῦντος πρὸς τὴν ἐρμηνείαν, τοῦ καὶ τὸν ἅγιον Ἰώβ πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἐνισχύσαντος. Στίχ. α'. Μετὰ τοῦτο ἠνοιξεν Ἰώβ τὸ στόμα αὐτοῦ. Ὅτι δίκαιος ἀνοίγει τὸ στόμα, οὐχ ἀπλῶς οὕτως προσήκει προσέχειν τοῖς λεγομένοις, ἀλλὰ τὰ ἐκ τῶν λόγων ἀναζητεῖν ὠφέλειαν. Μεστὰ γὰρ αἰετῶν ὠφέλειαν τὰ τοιαῦτα ῥήματα τῶν ἀγίων· καὶ ἀνοίγων τὸ στόμα δίκαιος, κεκρυμμένους δημοσιεύει θησαυρούς. Διὸ καὶ τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς ὁ Παῦλος ἐπιπέλλων φησὶ· Τὸ στόμα μου ἀνέωγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι. Καὶ περὶ τοῦ Κυρίου γέγραπται ὅτι Ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκε. Καὶ ἀπλῶς ἐκεῖνος μαρτυρεῖται στόμα ἀνοίγειν, ὁ σιωπῆς μέτρα πρότερον διδαχθεῖς. Οὐκοῦν καὶ Ἰώβ ἀνοίγει τὸ στόμα 17.69 μετὰ τοῦτο· τουτέστι μετὰ τὸ μέγα τρόπαιον, μετ' ἐκεῖνα τὰ πάθη, οὐκ ἀβασανίστως φθέγγεται περιὰ γῶν τῷ σώματι, τῆς γλώσσης φθανούσης τὸ τῆς φρονήσεως ἔνθεσμον, ἀλλὰ σωφρονῶν καὶ ταῖς φωναῖς ὑποδείκνυται. Δηλοῖ δὲ καὶ τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ῥημάτων τὸ ἐμπρεπὲς ἢ τοῦ ἀνοίξαι τὸ στόμα αὐτοῦ μαρτυρία. ΚΕΦ. ΙΘ'. Στίχ. α'. Ἔως τίνος ἔγχοπον ποιήσετε ψυχὴν μου; Ὡς περὶ σώματα βάρεα ἐπιτιθέμενα ζῶν σώμασιν, κάμνειν ποιεῖν τὰ βαστάζοντα· οὕτως εἰσὶ τινες λόγοι βάρεις, οὓς ἀκούσας τις κάμνει. Ὡς ὑπὸ βάρους πιεζόμενος, τῆς δυνάμεως τῶν λόγων τῶν οὐ κακῶς, καὶ χαλεπῶς, ἢ ἐπὶ λοιδορίας εἰρημένων ὑπὸ τῶν ἄλλων δύο μετὰ Βαλδὰδ ἐληλυθότων, οἶονεὶ φορτίου αἰσθησὶς βάρεος, ὁ Ἰώβ φησὶ καμῶν τῇ ψυχῇ ἐφ' οἷς εἰρήκασιν· Ἔως τίνος ἔγχοπον ποιήσετε ψυχὴν μου; –Καὶ μετ' ὀλίγον· Ὁρᾶς ὡς προέγραπται ὁ Σαυχαίων τύραννος. Τυραννικοὶ αὐτοῦ εἰσιν οἱ λόγοι, οὓς ἀκούσας ὁ Ἰώβ, λέγει· Ἔως τίνος ἔγχοπον ποιήσετε τὴν ψυχὴν μου; Οὐχ οὕτως καθικνεῖται ψυχῆς ἀνθρώπου ἄλλο τι, ὡς λόγος σκληρός. Πολλάκις ὑπομείνας τὰς βασάνους σώματι προσφερομένης, λόγους οὐχ ὑπέμεινεν. Ὁ μόντοιγε τέλειος ἀθλητῆς, εἰ καὶ κάμνων, ἀλλ' ὑπομένει τοὺς χαλεποὺς λόγους. Ὑβριν γὰρ ὑπομένειν μεγάλου ἀνδρός ἐστίν. Διόπερ ἐν τοῖς ἀνδραγαθήμασιν ἑαυτοῦ ὁ Ἀπόστολος λέγει· Λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν. Ὡς περὶ καθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίφημα ἕως ἄρτι. Καὶ μετ' ὀλίγον φησὶν εἶτα, διὰ τὸ, Ἔως τίνος ἔγχοπον ποιήσετε ψυχὴν μου; Ὁρᾶς; Ἰώβ ἐστίν, οὗ καὶ τὸ βιβλίον οὐδὲν ἄλλο ἐξαιρέτως περιέχει ἢ τὴν ἀνδρίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ὑπομονὴν. Ἄλλ' ὅμως αἰσθάνεται τῶν καμάτων, ὧν κεκμήκει ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ σκληροῦ τῶν ἐληλυθότων αὐτὸν ἐπισκοπήσαι. Στίχ. γ'. Γνωτὲ μόνον, ὅτι ὁ Κύριος ἐποίησέ με οὕτως. Ἄβλέπετε περὶ ἐμὲ, μὴ νομίσητε ἄλλοθεν ἐληλυθῆναι μοι ἢ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Φοβήθητε τοίνυν. Ὁ γὰρ ἐμοὶ ταῦτα ἐπάγων δύναται καὶ ὑμῖν ἐπαγαγεῖν. Στίχ. γ'. Καταλαλεῖτέ μου· οὐκ αἰσχυρόμενοί με, ἐπίκεισθέ μοι. Πολλάκις καὶ καταλαλεῖ τις κακῶς ποιῶν. Ὅτε ἂν δὲ οὐκ

ἀπερυθρίαση, εἰς πρόσωπον λέγει ἐκείνω, οὐχὶ ἐλέγχων, οὐδὲ τάληθῆ λέγων, ἀλλ' ὄνει δίζων καὶ ὑβρίζων. Τοῖς γὰρ ὑπὸ Θεοῦ τιμωροῦ μένοις ἐπεμβαίνειν οὐ χρῆ, ἀλλὰ θρηνεῖν καὶ φο βεῖσθαι. Στίχ. δ'. Ναὶ δὴ ἐπ' ἀληθείας ἐγὼ ἐπλανήθην, παρ' ἐμοὶ δὲ ἀυλίζεται πλάνος· λαλήσαι ῥῆμα, ὃ οὐκ ἔδει. Εἰτά φησιν καθ' ὑπόθεσιν· Ὑμῖν δίδωμι, ὡς ὑπο 17.72 λαμβάνεται, ὅτι διὰ τὰ ἀμαρτήματα ταῦτα πάσχω· ἄρ' οὖν ἐχρῆν ὑμᾶς οὕτω μοι ὄνειδίζειν; Παρ' ἐμοὶ δὲ ἀυλίζεται πλάνος. Εἰ καὶ καθ' ὑπόθεσιν τοιαῦτα ἐπεποιήκειν, οἷα οὐκ ἔδει· εἰ καὶ τοιοῦτος ἦμην, ἄρ' οὐκ ἐχρῆν ὑμᾶς βλέποντας μάλιστα, τοὺς ἰχῶ ρας, τοὺς σκώληκας, τὴν ἀπώλειαν τῶν ὑπαρχόντων, αἰδεσθῆναι; Ἀλλὰ προσεπιβαίνετε μοι μὴ ἐλεοῦντές με, μηδὲ συμπαθοῦντές μου τῇ περιστάσει. Στίχ. ε'. Ἔα δὲ, ὅτι ἐπ' ἐμοὶ μεγαλύνεσθε, ἐνάλλεσθε δέ μοι ὄνειδει. Οὐ μετρίως μοι ὄνειδίζετε, ἀλλ' ἐναλλόμενοι ὡσπερὶ ἐπιβαίνοντες καὶ καταπατοῦντές με ὄνει δίζετε. Στίχ. ς'. Ὁχύρωμα δὲ αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ ὑψωσεν. Οἶονεὶ ὑπὸ τεῖχος τῆς περιστάσεως εἶμι ὀχύρωμα, ὃ οὐ δύναμαι φεύγειν, ἕως οὗ κρινεῖ ὁ Θεὸς καθελεῖν αὐτό. Στίχ. ζ'. Ἴδου γελῶ ὄνειδει, καὶ οὐ λαλήσω. Τοῦτο ἐστὶ τό· Νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. Τοῦ αὐτοῦ. Ἴδου ἐπὶ τῷ ὄνειδει ὑμῶν γελᾶν, οὐ λαλεῖν νομίζομαι. ΚΕΦ. Κ'. Στίχ. ς'. Ἐὰν ἀναβῆ εἰς οὐρανὸν αὐτοῦ τὰ δῶρα· ἢ δὲ θυσία αὐτοῦ νεφῶν ἄψηται. Τοῦ ἀσεβοῦς ἐὰν ἀναβῆ τὰ δῶρα εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐὰν πάνυ ὑψωθῆ, ἐὰν ἢ θυσία αὐτοῦ νεφῶν ἄψηται. Ὅτ' ἂν εὔξηται ὁ αἰρετικὸς, ὅτ' ἂν ἢ θυσία αὐτοῦ ἀναβῆ τῇ ὑψηγορίᾳ, ὅτ' ἂν δοκῆ κατεστηρίχθαι· τότε εἰς τέλος ἀπολεῖται. Ἡ γὰρ εὐχὴ αὐτοῦ λο γίζεται αὐτῷ εἰς ἀμαρτίαν, καὶ ἔστιν αὐτῇ ἢ εὐχὴ αὐτοῦ ἀμαρτία. Στίχ. ζ'. Ὅταν γὰρ δοκῆ ἤδη ἐστηρίχθαι, τότε εἰς τέλος ἀπολεῖται. Ὅμοιον, οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ Κυρίου ἅμα τῷ δοξα σθῆναι καὶ ὑψωθῆναι, ἐκλείποντες ὡσεὶ καπνὸς ἐξέλιπον. Στίχ. ζ'. Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐροῦσι· Ποῦ ἔστιν; Τίνες οἱ ἰδόντες αὐτόν; Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ, οἱ ἰδόντες ἐκείνων τὰ σφάλματα, ἐροῦμεν· Ποῦ ἔστιν; Στίχ. η'. Ὅσπερ ἐνύπνιον ἐκπετασθὲν οὐ μὴ εὔρεθῆ. Οἱ τοιοῦτοι ἐνυπνιαζόμενοι, καὶ ἀναπλάσσοντες φαντάσματα, οὐ τῇ ἀληθείᾳ τὴν διάνοιαν ἐπερείδου σιν σφαλλόμενοι, καὶ γίνονται ὡσπερ ἐνύπνιον ἐκπετασθὲν, ὃ οὐ μὴ εὔρεθῆ. Στίχ. ι'. Τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ὀλέσαισαν ἦττονες. Τοὺς υἱοὺς καὶ μαθητὰς τοῦ ταῦτα διδάξαντος. Στίχ. ι'. Αἱ δὲ χεῖρες αὐτοῦ πυρσεύσαισαν ὀδύνας. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ, φησὶν, τουτέστιν αἱ πράξεις, ἐξά ψουσιν αὐτῷ κόλασιν. Αἱ δὲ χεῖρες αὐτοῦ. Τοῦ ἀσεβοῦς τούτου καὶ ἐσφαλμένου, οὗ ἢ προσευχὴ λογίζεται εἰς ἄμαρ τیان, οὗ ἢ θυσία ἐὰν ἀναβῆ εἰς οὐρανὸν, καὶ νε 17.73 φῶν ἄψηται, τότε εἰς τέλος ἀπόλλυται· τούτου αἱ χεῖρες ὀδύνας πυρσεύσουσι· τουτέστι, καὶ ἐν ὀδύναις ἐσχάταις διάξουσι. Λέγει δὲ περὶ τῶν υἱῶν τοῦ πα ρανόμου. Στίχ. ιγ'. Χολὴ ἀσπίδος ἐν γαστρὶ αὐτοῦ. Ἔχει γὰρ μαθήματα, ἃ οὐκ ἔστι γλυκέα, ἀλλὰ χολὴ ἀσπίδος, οἶονεὶ πονηρὰ, ἢ περὶ τοῦ οἴνου τῆς διδασκαλίας αὐτῶν. Ἐκ γὰρ ἀμπέλου Σοδόμων ἢ ἄμπελος αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα· Χολὴ δὲ ἀσπίδος ἐν γαστρὶ τοῦ ἑτεροδόξου, καὶ ἀσεβοῦντος ἐν τοῖς δόγμασι, τοῖς ἐναντίοις τῇ ἀληθείᾳ. Στίχ. ιε'. Πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξε μεθήσεται. Τίς γὰρ ἄλλος ἀδίκως πλοῦτος συνάγεται ἢ ἐκεῖ νος ὃ ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν; Ἀδίκως γὰρ συνάγεται. Ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς οὐκ ἐάσει αὐτοὺς πεπτωκότας, πλοῦ τον ἀδίκως συναγόμενον ἔχειν ἀεὶ αὐτὸν ἐν ἑαυτοῖς· ποιήσει γὰρ ἐξεμέσαι. Στίχ. ιε'. Ἐξ οἰκίας αὐτοῦ ἐξελκύσει αὐτὸν ἄγγελος. Ἄγγελος γὰρ κατ' ἐνέργειαν καὶ εὐεργεσίαν τοῦ Θεοῦ ἐξελκύσει αὐτὸν ἀπ' αὐτῆς τῆς κακῶς οἰκοδο μηθείσης, ἣτις ἐστὶν ἐκκλησία πονηρευομένων. Αὕτη γὰρ ἢ οἰκία αὐτοῦ. Ἀλλ' ἄγγελος ἐξελκύσει αὐτὸν ἐξ οἰκίας αὐτοῦ. Στίχ. ιζ'. Μὴ ἴδοι ἄμελξιν νομάδων. Ἐτερόδοξος οὐ βλέπει ἄμελξιν νομάδων. Νο μάδες δὲ εἰσὶ τινες ψυχαὶ νεμόμεναι ὑπὸ τῷ καλῷ Ποιμένι, τῷ εἰπόντι· Ἐγὼ εἶμι ἢ θύρα. Δι' ἐμοῦ ἐὰν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται. Καὶ εἰσελεύσεται, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει. Στίχ. ιη'. Ὅσπερ στρίφνος ἀμάσητος, ἀκατὰ ποτος. Οἱ λόγοι καὶ τὰ δόγματα στρίφνὰ καὶ πυκνὰ, οὐ δὲν ἔχει γλυκὺ ἐκεῖνα, τὰ κατὰ τοῦ Θεοῦ γινόμενα. Στρίφνος βοτάνη, τίς

ἔστιν ἔκτραχνομένη τῇ γλώσσει τοῦ μασσωμένου. Ὡσπερ οὖν, φησὶ, τὴν βοτάνην ἐκείνην, κὰν ἄγαν τις φιλονεικήσειε διαλεὰ νας τοῖς ὁδοῦσι, καταπιεῖν οὐ δύναται· οὕτω καὶ ὁ τῶν ἀλλοτρίων ἀπολαύειν ἐθέλων οὐδὲν τῶν πόνων ἀποίσειται τὸ κέρδος. Στίχ. κ'. Διὰ τοῦτο οὐκ ἀνθήσει αὐτοῦ τὰ ἀγαθὰ. Ἄ δοκεῖ ἀγαθὰ ποιεῖν, οὐκ ἀνθήσει· ὅτ' ἂν δοκῆ ἤδη πεπληρῶσθαι, θλιβήσεται. Στίχ. κ'. Οὐκ ἔστιν αὐτοῦ σωτηρία τοῖς ὑπάρχουσι. Τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ σωτηρίαν αὐτῷ περιποιῆσαι οὐ δύναται. Ἄλλως. Στίχ. κβ'. Πᾶσα δὲ ἀνάγκη αὐτὸν ἐπελεύσεται, καὶ ἐπαποστελεῖ ἐπ' αὐτὸν θυμὸν ὀργῆς. Στίχ. κβ'. Πᾶσα δὲ ἀνάγκη ἐπ' αὐτὸν ἐπελεύσεται. Ταῦτα προτρεπτικὰ ἡμῖν, ἵνα ἀφιστώμεθα τῶν ἀλλοτρίων. 17.76 Στίχ. κβ'. Νίψαι ἐπ' αὐτὸν ὀδύνας. Ἀντὶ νιφετοῦ ὀδύνας ἔρχονται ἐπὶ τὸν τοιοῦτον. Στίχ. κδ'. Καὶ οὐ μὴ σωθῆ ἔκ χειρὸς σιδήρου. Σίδηρον οὐ λέγει τοῦτον τὸν αἰσθητὸν, ἀλλὰ τμητικώτατον λόγον. Στίχ. κέ'. Διεξέλθοι δὲ διὰ σώματος αὐτοῦ βέλος. Τὰ βέλη ταῦτα τὰ πεπυρωμένα τιτρώσκει αὐτόν. Στίχ. κέ'. Κατέδεται αὐτὸν πῦρ ἄκαυστον. Μυστήριόν τι μανθάνομεν περὶ τῆς κολάσεως τῆς ἀποκειμένης, ἵνα φυλασώμεθα αὐτὴν παθεῖν. Πῦρ εἶπεν ἄκαυστον κατέδεσθαι τὸν ἀσεβῆ· τοῦτο τὸ πῦρ τὸ παρ' ἡμῖν ὑλικὸν οὐκ ἔστιν ἄκαυστον πῦρ· βλεπόμενον γὰρ αὐτό. Ἐκεῖνο δὲ ἀόρατόν ἐστι τὸ πῦρ, τὸ ἐπὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐρχόμενον, ὃ ἔνδον αὐτοὺς καίει. Νοητόν ἐστι καὶ κολάζον. Ἐὰν θέλης εἰκόνα παραλαβεῖν ἐκείνου τοῦ πυρὸς, νόει μοι τὸν εἰς ὑπερβολὴν πυρέσσοντα, καὶ ὑπὸ πυρὸς φλεγόμενον. Οὐχ εὐρὴ σεις ὄψει τὸ πῦρ ἐν αὐτῷ, ὑπόκειται δὲ, καὶ ἐκκαίει αὐτοῦ τὰ σπλάγχνα. Οὕτως ἀπὸ τῶν ἁμαρτημάτων πυρέττων τις ἐκκαίεται. Στίχ. κέ'. Κακῶσαι δὲ αὐτοῦ ἐπήλυτος τὸν οἶκον. Ὁ πολεμήσας τὸν λαὸν ἐκείνον ἐπήλυτος ἦν, καὶ οὐ προσήλυτος· ὃς ἐκάκωσεν αὐτοῦ τὸν οἶκον, καταλύων τὸ νομιζόμενον ἀγίασμα, καὶ τὴν πόλιν ἣν ἔλεγον εἶναι ἁγίαν. Στίχ. κζ'. Ἀνακαλύψαι δὲ αὐτοῦ ὁ οὐρανὸς τὰς ἀνομίας. Ἀντὶ τοῦ, καὶ ἐκ Θεοῦ καὶ ἐξ οὐρανοῦ ὑποστήσεται τὰ δεινά. Ταῦτα δὲ ἔφη, ἐπειδὴ ὁ Ἰωβ, φήσας ὑπὸ Θεοῦ πεπλήχθαι, ἐμνημόνευε καὶ ὡς ὑπὸ ἀνθρώπων ἠδίκημένος. Κατασκευάζει οὖν, ὅτι πάντα δι' ἁμαρτίας αὐτὸν ἐπηνέχθη. Στίχ. κζ'. Γῆ δὲ ἐπανασταίη αὐτῷ. Αὐτὴ ἡ γῆ ἐπανίσταται ἐκείνῳ τῷ λαῷ. Στίχ. κθ'. Καὶ κτῆμα ὑπαρχόντων αὐτῷ παρὰ τοῦ ἐπισκόπου. Μανθάνει τίς ἐπίσκοπος ἐνθάδε ὠνομάσθη; ὅτι Θεὸς ἐπίσκοπος εἶρηται, καὶ οἱ ἐπίσκοποι ἐκεῖ νου τὴν εἰκόνα παντὶ τῷ τρόπῳ φιλοτιμοῦνται, οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ, φορεῖν. Καὶ ὡσπερ ὁ μιμησάμενος εἰκόνα βασιλικὴν τιμᾶται ἐπὶ τὸ καλῶς μιμησασθαι, τιμᾶται δὲ καὶ ἐπὶ τῷ αὐτὴν κεκοσμηκεῖν· οὕτως μακάριος ἐπίσκοπος, ὁ νοήσας τὸν ἀληθινὸν ἐπίσκοπον, καὶ ζηλῶν αὐτόν, καὶ γινόμενος ὡς ἐν ἀνθρώποις Θεός· ἢ ἔχων ἐπίσκοπον τὸν ποιοῦντα αὐτὸν ἀληθῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπίσκοπον· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. ΚΕΦ. ΚΑ'. Στίχ. ε'. Εἰσβλέψαντες εἰς ἐμὲ θαῦμα σχέτε. Φατέ σοφοὶ εἶναι, καὶ εἰδέναι διὰ τί ταῦτα πάσχω, ὡς τοῦ Θεοῦ μὴ κοιμωμένου ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἐτολμήσατέ με λέγειν ἁμαρτωλὸν εἶναι, καὶ δικαίως εἰς ταῦτα ἐφθακέναι. Στίχ. ζ'. Πεπαλαίωμαι δὲ καὶ ἐν πλούτῳ. Οὐκ εἰσὶ νεόπλουτοι, ἀλλὰ πολλὰ ἔτη πεποιή 17.77 κασι πλουτοῦντες, καὶ αἰεὶ τὸν πλοῦτον αὔξοντες. Στίχ. η'. Ὁ σπόρος αὐτῶν κατὰ ψυχὴν. Τοῦ μὲν δικαίου ὁ σπόρος κατὰ πνεῦμά ἐστι· Σπεῖρει γὰρ εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ ἐκ τοῦ πνεύματος θερίζει ζωὴν αἰώνιον· τῶν δὲ τοιούτων, ἐπεὶ ψυχὴ κὸς ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν· ὁ σπόρος οὐ κατὰ πνεῦμα, ἀλλὰ κατὰ ψυχὴν, τὸ ὑποδεέστερον. Στίχ. η'. Τὰ δὲ τέκνα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς. Πάντα ὅσα ποιοῦσιν, πρὸς τὸ θεαθῆναι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ποιοῦσι. Τέκνα γὰρ τὰ ἔργα ἐκάστου. Οὐκ ἔστι τέκνα τῶν ἑτεροδόξων ἐν καρδίᾳ, ἐν λογισμοῖς ἀγαθοῖς, ἀλλ' ἐν ὀφθαλμοῖς, πρὸς τὸ θεαθῆναι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Στίχ. θ'. Οἱ οἴκοι αὐτῶν εὐθηνοῦσιν. Ὅτ' ἂν εἰσέλθῃς εἰς συναγωγὴν αἵρετικῶν, καὶ ἴδῃς ἐκεῖ πλῆθος συναγομένων, βλέπε, ὅτι οἱ οἴκοι αὐτῶν εὐθηνοῦσιν. Στίχ. θ'. Φόβος δὲ οὐδαμοῦ.

Ἄφοβοί εἰσιν. Οὐ φοβοῦνται τὸν Θεὸν, καταφρο νοῦσι τῆς Θεότητος· τοιαῦτα λέγοντες περὶ Θεοῦ, οὐ φοβοῦνται, ὅτι περὶ Θεοῦ λαλοῦσιν. Στίχ. θ'. Μάστιξ δὲ παρὰ Κυρίου οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτοῖς. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐὰν ἴδῃς ἄνθρωπον τοιαῦτα κατὰ Θεοῦ λαλοῦντα, ὑγιαίνοντα τῷ σώματι, βλέποντα, τὰ αἰσθητήρια σῶζοντα, καὶ δοκοῦντα ἐνίστε καὶ ἐν τοῖς κοσμικοῖς εὐτυχεῖν· ὅρα, ὅτι πεπλήρωται ἐπ' αὐτοῦ ἀσεβοῦς ὄντος τό· Μάστιξ δὲ παρὰ Κυρίου οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτοῖς. Στίχ. ι'. Ἡ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὤμοτόκησε. Τοῦ αὐτοῦ. Ὁ βοῦς ζῶν ἐστὶ γεωργικόν, καὶ συμπνέων εἰς γεωργίαν. Καὶ αὐτοὶ γεωργοῦσι. Γεωρ γοῦσι δὲ Σόδομα καὶ Γόμορρα, γεωργοῦσιν Αἴγυπ τον. Ἡ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὤμοτόκησεν· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἀπεκύησε, καὶ ἐγέννησε τέκνον, ἵνα γεωργῆται αὐτῶν ἢ πονηρὰ γῆ. Στίχ. ι'. Διεσώθη δὲ αὐτῶν ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ οὐκ ἔσφηλεν. Ὅσα συλλαμβάνουσι, ταῦτα καὶ κύουσιν, οὐκ ἀπὸ τοῦ φόβου Θεοῦ συλλαμβάνοντες, ἀλλ' ἀπὸ τῆς κακίας. Ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν, συνέλαβε πόνον, καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. Στίχ. ια'. Μένουσι δὲ ὡσπερ πρόβατα αἰώνια. Ποῖος νοῦς ἐστὶ τοῦ· μενοῦσιν ὡς πρόβατα αἰώ νια; Περὶ ὧν φησὶν ὁ Χριστός· Τὰ ἐμὰ πρόβατα τῆς ἐμῆς φωνῆς ἀκούουσι, καὶ ἐγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ τὰ ἐξῆς· ταῦτά ἐστι τὰ αἰώνια πρόβατα. Ἐπεὶ οὖν μῖμοί εἰσιν οἱ ἑτερόδοξοι, καὶ ἐθέλουσι μιμεῖσθαι τὴν ποιμήνην τοῦ Χριστοῦ, ἐπι σκόπους ἑαυτοῖς χειροτονοῦντες, πρεσβυτέρους, διακόνους, διδασκάλους, λαὸν, κατηχουμένους, μιμού μενοι τὰ αἰώνια πρόβατα, πληροῦσι τό· Μένουσι δὲ ὡς πρόβατα αἰώνια. Οὐκ εἰσὶ δὲ πρόβατα αἰώνια, ἀλλὰ μένουσιν ὡς πρόβατα αἰώνια. 17.80 Στίχ. ια'. Τὰ δὲ παιδιά αὐτῶν προσπαίζουσι. Στίχ. ιβ'. Ἀναλαμβάνοντες ψαλτήριον καὶ κιθάραν. Οἱ ἡμέτεροι ἀναλαμβάνουσι ψαλτήριον καὶ κιθάραν, ὑμνοῦντες τὸν Θεὸν, καὶ δοξολογοῦντες αὐτόν. Ἐκείνων δὲ τὰ παιδιά, οἱ ἀνόητοι ἐν αὐτοῖς, προσπαίζουσιν, ἀναλαμβάνοντες ψαλτήριον καὶ κιθάραν. Ὅτ' ἂν ἀναλάβωσι τοὺς λόγους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, προσπαίζουσι, καὶ γελῶσι τὰ λόγια τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν. Ἀναλαμβάνοντες τὰ ἔναρ μόνια, ψαλτήριον τὸ τοῦ νόμου, κιθάραν τὴν προφητικὴν, προσπαίζουσιν αὐτοῖς. Στίχ. ιβ'. Καὶ εὐφραίνονται φωνῇ ψαλμοῦ. Καὶ αὐτοὶ λέγουσιν ψαλμοὺς Οὐαλεντίνου, καὶ λέγουσιν ὠδὰς Βασιλείδου, καὶ τοιαῦτά τινα φθέγγονται, εὐφραίνόμενοι φωνῇ ψαλμοῦ. Στίχ. ιγ'. Ἐν δὲ ἀναπαύσει ἄδου ἐκοιμήθησαν. Ἐν δὲ ἀναπαύσει οὐκ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἄδου ἐκοιμήθησαν. Ἡμεῖς δὲ εὐχόμεθα οὐκ ἐν ἀναπαύσει ἄδου κοιμηθῆναι, ἀλλ' ἐν ἀναπαύσει Θεοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τοῖς ἁγίοις μετὰ Χριστοῦ βασιλεύοντος ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. ΚΕΦ. ΚΒ'. Στίχ. β'. Πότερον οὐχὶ Κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην; Τὰ οἰκονομούμενα ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀναγραφῆς ἀξιοθῆναι χρή. Διὰ τοῦτο ἀναγράφεται ὑπὲρ τοῦ τὸν ἐντυγχάνοντα ὠφελεῖσθαι ἐκ τῶν ἀναγινωσκομένων. Εἰ μὴ οὖν χρήσιμοι ἦσαν οἱ λόγοι τῶν τριῶν, τῶν παραγενομένων πρὸς τὸν Ἰώβ, ὡς τὸν ἐντυγχάνοντα λαβεῖν τι ἀπὸ τῶν εἰρημένων ὑπ' αὐτῶν πρὸς τὸν Ἰώβ· οὐκ ἂν ἢ πρόνοια εἰς τὴν βίβλον τοῦ Ἰώβ ἐποίησεν ἀναγραφῆναι καὶ τοὺς λόγους τῶν τριῶν. Ἔστιν οὖν ὠφελῆθῆναι μὲν ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ, ἐνορῶντα τοῖς δόγμασιν· ὁρᾶν δὲ τὸ ἔγκλητον τῶν λόγων περὶ ἐν μόνον, ὅτε αἰτιῶνται τὸν Ἰώβ, οἰόμενοι αὐτὸν πάσχειν διὰ τὰ ἡμαρτημένα αὐτῶ· οὐχ ὀρῶντες, ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ αἰτία ἐστὶ τοῦ συμβαίνειν ἀνθρώποις. Τοιαῦτά ἐστι νενομισμένα εἶναι καλὰ ἢ χαλεπὰ, ἢ ὅπως ποτὲ βούλεται τις αὐτὰ ὀνομάζειν. Καὶ μετ' ὀλίγα· Πότερον οὐχὶ ὁ Κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην; Τὸ δόγμα ὑγιές ἐστὶ· ὅτι ἀληθινὸς διδάσκαλος ἀρετῆς οὐ δύναται εἶναι ἄνθρωπος. Ὁ διδάσκων γὰρ ἄνθρωπον γινώσκων, καὶ ἐν τοῖς ψαλμοῖς ἀναγέγραπται, ὅτι οὐκ ἄλλος ἐστὶν ἢ Θεός. Καὶ, Δίδαξόν με, φησὶν, τὰ δικαιώματά σου, ὁ Προφήτης, εἰδὼς διδάσκαλον εἶναι ἀληθῆ καὶ τέλειον τὸν Θεόν. Διδάσκει δὲ ὁ Θεὸς ἐλλάμπων τῇ ψυχῇ τοῦ μανθάνοντος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τὴν διάνοιαν φωτίζων τῷ φωτὶ, τῷ ἀληθινῷ λόγῳ αὐτοῦ. Οὐκοῦν καὶ ἄνδρες δίκαιοι

ἡμᾶς διδάσκουσι διδασκαλικὴν εὐληφότες χάριν. Στίχ. δ'. Καὶ συνεισελεύσεται σοι εἰς κρίσιν. Λόγον ποιούμενος ὁ Θεὸς τοῦ προνοουμένου ὑπ' αὐτοῦ, ἐλέγχει αὐτόν. Καὶ συνεισελεύσεται σοι εἰς κρίσιν. Πολλάκις εἶπομεν, εἴποτε ἐνέπεσε τὸ δόγμα 17.81 τοῦτο ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὅτι οὕτως ἐστὶν ὁ Θεὸς φιλ ἄνθρωπος, ὥστε, καὶ χρηστῶς κρίνων ἡμᾶς, ἐπι τρέπει λέγειν ἡμᾶς πρὸς αὐτόν, ὡς κρινόμενον μεθ' ἡμῶν, περὶ ὧν βουλόμεθα. Ἐχρησάμην οὖν τοῖς ἀπὸ τοῦ Ἡσαΐα· Δεῦτε, καὶ διαλεχθῶμεν, λέγει Κύριος. Τὸ γὰρ, διαλεχθῶμεν, τοιοῦτόν ἐστιν· Εἴ τί με ἔχεις ἐλέγξει, καὶ τὴν πρόνοιάν μου, ὡς ἀμελή σαντός σου, ὡς μὴ τὰ δέοντα πεπονηκότος, λέγε· Κἀγὼ, ὅ τι ποτὲ ἔχω ἐρῶ, πείσω σε, καταδικάζων σε ἄξιον ὄντα τοῦ καταδικασθῆναι. Στίχ. ε'. Πότερον οὐχ ἢ κακία σου ἐστὶ πολλή; Εἰκότως οὐχ ἀπλῶς φημι γεγονέναι ἄδικον· ἐπεὶ πάσχει τοιαῦτα, ὁποῖα οὐδεὶς αὐτῶν τηλικούτοις πέπτωκεν, οἷσις σύ. Εἰκὸς διὰ τὸ ἀναρίθμητόν σου τῶν πταισμάτων, ταῦτά σοι ἐληλυθέναι. Τοῦ αὐτοῦ. Οὐ πρότερον ὠνόμασεν ἁμαρτίαν, εἶτα τὴν κακίαν· ἀλλ' ὁρῶν τὴν κακίαν τὴν φαύλην ἔξιν, εἶτα μετὰ τοῦτο τὰ ἀπὸ τῆς φαύλης ἔξεως ἁμαρτανόμενα, ἅπερ εἶπεν ἀναριθμήτους εἶναι ἁμαρτίας. Στίχ. ε'. Ἀναριθμητοὶ δέ σου αἱ ἁμαρτίαι. Ὑπολαμβάνει τοῦτο ὁ Ἐλιφάζ περὶ τοῦ Ἰώβ. Ἦδει αὐτόν πλούσιον, καὶ φησιν· Ἐνέχυρα ἐλάμβανες ἀπὸ τῶν σῶν ἀδελφῶν, ὡς ὀφειλόντων μὴ ὀφειλόντων. Τὸ γὰρ, Ἠνεχύραζες διακενῆς, τοιοῦτόν ἐστιν. Στίχ. ς'. Ἠνεχύραζες τοὺς ἀδελφούς σου διακενῆς. Τοῦ αὐτοῦ. Προσεπιτείνει δὲ πάλιν ἄλλην αὐτοῦ ἁμαρτίαν. Ἔστι ποτὲ λαβεῖν ἀμφιάσματα; Οὐ γυμνοῦ, ἀλλὰ πλουσίου ἔχοντος ἀποκείμενα ἐνδύματα πολλὰ λαβεῖν. Τρία ... διὸ ὁ τῶν πολλῶν ἐκεῖ ἔλα βον ἀμφιάσιν· ἀλλὰ γυμνοῦ, ἀλλὰ πλουσίου. Ἐὰν μέντοι γε χιτῶνά τις ἔχη ἓνα, καὶ τοῦτον τὸν χιτῶνα, προφάσει τοῦ ἀπαιτεῖν τὸ ἐμὸν, ἐκδύσω, μὴ ἐλεήσας ἐκεῖνον τὸν γυμνόν, ἀμφιάσιν τοῦ γυμνοῦ ἀφειλόμην. Πολλὰ δὲ τοιαῦτα, ἐν ἡμῖν γίνεται, ὅτ' ἂν δανείζω μεν, ὅτ' ἂν πρὸς ὀφειλέτας ἐρχώμεθα. Πολλάκις ὀφει λήτης ἡμῶν εἰς ὑπερβολὴν πένεται, μὴ δυνάμενος ἀποδοῦναι· καὶ ἡμεῖς, τὰ σπλάγχνα ἡμῶν ἀποκλείσαντες, ἀνηλεεῖς καὶ ὡμοὶ γινόμεθα, μὴ βλέποντες ὅτι γυναῖκα τρέφει καὶ τέκνα, καὶ μόλις τρέφεται ἀπὸ τῶν ποριζομένων αὐτῷ ὀλίγων ὀβολῶν. Ἀπαιτοῦμεν πικρῶς ἔσθ' ὅτε καὶ περισσὰ ἔχοντες παρ' ἑαυτοῖς. Ταῦτα οὖν λέγει ἐγκαλῶν τῷ Ἰώβ, ὅτι ἀμ φιάσιν γυμνῶν ἀφείλεν. Στίχ. ζ'. Οὐδὲ ὕδωρ διψῶντας ἐπότισας· ἀλλὰ πεινῶντων ἐστέρησας ψωμόν. Εἰς τὸ αὐτό. Οὐκοῦν οὐ μόνον τὸ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ εὐεργετεῖν ὑπεύθυνον. Ταῦτα πάντα κατηγορήματά εἰσι, καὶ ἀληθῶς ψεκτά. Ἄλλ' οὐκ ἀληθῆ περὶ τοῦ Ἰώβ, οὐδὲ καλῶς ἐλέγετο περὶ αὐτοῦ. Τοῦ αὐτοῦ. Τοιαῦτα γίνεται ἐν ταῖς πικραῖς 17.84 ἀπαιτήσεσιν. Ἐνίοτε αὐτόν τὸν ψωμόν ἔχει τις ἓνα· κἂν μὴ ἔχη ἄρτον ὀλόκληρον, ἀφαιροῦμεν ἀπ' αὐτοῦ λέγοντες· Ἄλλ' ὀφείλεις Στίχ. θ'. Χήρας δὲ ἐξαπέστειλας κενάς. Προσέχωμεν ἐὰν χήρα ἡμῶν εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν, μήποτε κενὴν αὐτὴν ἐξαποστείλωμεν. Κατὰ δύναμιν ἕκαστος πρὸς ὃ ἔχει πληρωσάτω τὸν κόλπον τῆς χήρας. Στίχ. θ'. Ὀρφανούς δὲ ἐκάκωσας. Τοῦ αὐτοῦ. Οὐδένα μὲν δεῖ κακοῦν, ἐξαιρέτως δὲ χρὴ φεῖδεσθαι τῶν ὀρφανῶν. Περὶ γὰρ τῶν ἀβοηθῆτων ψυχῶν πολεμεῖν ὁ Θεὸς ἐνετείλατο. Μᾶλλον δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, πτωχοὶ, χήραι, ὄρφα νοὶ δέονται βοήθειας. Στίχ. ι'. Τοιγαροῦν ἐκύκλωσάν σε παγίδες. Παγίδας λέγει τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, ἐν αἷς ἐμ πέπτωκεν, εἰς ἃς καὶ παγιδεύεται αὐτοῦ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ. Στίχ. ια'. Τὸ φῶς σοι σκότος ἀπέβη. Ἐν φωτὶ ἦς, ὅτε τὰ ὑπάρχοντά σοι ἦν, ὅτε τὰ τέκνα σου περιῆν, ὅτε ὑγίαινε σου τὸ σῶμα. Νῦν δὲ οἷον εἰς σκότος καταβέβηκας, εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας. Εἰς τὸ αὐτό. Τουτέστιν ἐν ἐρημίᾳ, καὶ αἶ θριος, ἀλήτης, καὶ φυγὰς, καὶ ἀνέστιος. Στίχ. ια'. Κοιμηθέντα δὲ ὕδωρ σε ἐκάλυψεν. Τὸ, κοιμηθέντα σε ὕδωρ ἐκάλυψεν, τοιοῦτόν ἐστιν· Ἐκάλυψέ σε ἢ ἀντικειμένη ἐνέργεια. Ἐπεὶ οὐκ ἐγρηγόρεις, ἐπεὶ οὐχ ὑπνωσας. Οἶδε δὲ ἡ Γραφὴ ὕπνον τινὰ ἁμαρτίας. Διὸ ἐντέταλται ἡμῖν λέγουσα· Μὴ δῶς ὕπνον σοῖς ὄμμασι, μηδὲ νυσταγμόν τοῖς βλεφάροις, ἵνα ζῆση

ὡσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων, καὶ ὡσπερ ὄρνεον ἐκ παγίδος. Στίχ. ιβ'. Μὴ οὐχὶ ὁ τὰ ὑψηλὰ ναίων ἐφορᾷ; Ἀλλὰ νομίζεις, ὅτι οὐχ ὄρᾷ τὰ πραττόμενα ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν Θεός. Οἷα τοίνυν πάντα ἐφορῶν, τοὺς ὑπὸ τῆς ὑβριστικῆς ἕξεως ἐπηρμένους τὸ φρόνημα καταφέρει. Στίχ. ιβ'. Τοὺς δὲ ὑβρεῖ φερομένους ἐταπεῖ νωσεν. Εἴ τις φέρεται ὑβρεῖ, καὶ οἶονεὶ κατασύρεται ὑπὸ ὑβριστικῆς ἕξεως καὶ πράξεως, οὗτος ταπεινοῦται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Εἰκὸς οὖν, ἐπεὶ καὶ σὺ ὑβριστὰς χήρας καὶ ὀρφανοὺς, καὶ ἠνεχύρασας διακενῆς τοὺς ἀδελφούς σου· διὰ τοῦτο ταῦτα πέπονθας, καὶ τεταπεῖ νωσαι. Στίχ. ιγ'. Καὶ εἶπας, Τί ἔγνω ὁ Ἰσχυρός; Εἰκὸς, ὅτι σὺ ἔλεγες κατὰ σαυτὸν, Τί ἔγνω ὁ Ἰσχυρός; Οἷον, Δύναται πάντα ἐγνωκέναι ὁ Θεός; Στίχ. ιγ'. Ἡ κατὰ τοῦ γνόφου κρινεῖ; Τοῦ αὐτοῦ. Δύναται δὲ κρίνειν ὁ Θεός καὶ ἐν χειρῶν γενόμενος. Στίχ. ιδ'. Καὶ γῦρον οὐρανοῦ διαπορεύεται. Ἐκπεριέρχεται ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ. 17.85 Στίχ. ιε'. Μὴ τρίβον αἰώνιον φυλάξης; Μὴ δύνασαι σὺ τὴν τρίβον τὴν αἰώνιον, καθ' ἣς πορεύεται ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἐπιτηρῆσαι; Στίχ. ιε'. Ἦν ἐπάτησαν ἄνδρες δίκαιοι. Τοῦ αὐτοῦ. Τὴν τρίβον τὴν αἰώνιον ἐπάτησαν ἄνδρες δίκαιοι. Κατὰ γὰρ τρίβου αἰωνίας βαίνουσιν. Ἐπεὶ πάντα αὐτοῖς πρόκειται πράττειν, ὥστε τυχεῖν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Κἂν δοκῶσιν οὖν ἐπίσης βαδίζειν, ἀλλ' ἡ ψυχὴ αὐτῆ ἐπιβαίνει τρίβων αἰωνίων. Στίχ. ις'. Οἱ συνελήφθησαν ἄωροι. Πολλάκις δίκαιοι πρὸ καιροῦ ἐτελεύτησαν. Τε λειωθεὶς γὰρ ἐπ' ὀλίγω ὁ δίκαιος, ἐπλήρωσε χρόνους μακροὺς· ἀρετὴ γὰρ ἐν τῷ Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Στίχ. ις'. Ποταμὸς ἐπιρρέων οἱ θεμέλιοι αὐτῶν. Τοῦ αὐτοῦ. Τῶν δικαίων οἱ θεμέλιοι οἷόν εἰσιν. Ἄει προκόπτουσιν, ἀεὶ αὐξοῦσιν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς. Στίχ. ιη'. Ὅς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀγαθῶν. Τοῦ αὐτοῦ. Τῶν δικαίων ἐνέπλησε τοὺς οἴκους ἀγαθῶν. Ἐγὼ οὐκ ἀκούω τοὺς οἴκους τούτους· ἀλλὰ τοὺς οἴκους αὐτῶν, τοὺς κατὰ τὸ ἡγεμονικὸν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. Ποίων ἀγαθῶν; Σωφροσύνης, δικαιοσύνης, ἀνδρείας, φρονήσεως, τῶν ἀπὸ τῶν ἔργων. Τουτέστι τὸ πληρωθῆναι οἴκους ἀγαθῶν. Στίχ. ιθ'. Ἄμεμπτος δὲ ἐμυκτήρισεν αὐτούς. Τίνας; ἢ τὴν βουλήν τῶν ἀσεβῶν; Οἷον· βούλονταί τινα διδάσκειν τὰ ἐναντία τῇ ἀληθείᾳ, ἐν τῷ λέγειν· ἃ λέγουσι δόγματα μοχθηρὰ ἔχοντες. Ταῦτα ἄμεμπτος ὁρῶν μυκτηρίζει. Στίχ. κ'. Καὶ τὸ κατάλειμμα αὐτῶν καταφάγεται πῦρ. Τοῦ αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ καταλέλειπται κατὰ τοὺς ἀσεβεῖς, τῶν προτέρων ἀποθανόντων, τὸ πῦρ καταφάγεται. Στίχ. κβ'. Ἔλαβε δὲ ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐξηγορίαν. Τὴν ἐξηγορίαν ἐζήτησαν κατ' ἐμαυτὸν, τί σημαίνει. Καὶ εὔρον ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει ἀντ' αὐτῆς ἐξομολόγησιν· Φησὶν οὖν μᾶλλον· Ἐξομολόγησαι περὶ τῶν ἁμαρτημάτων σου· ἔκλαβε ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Θεοῦ εἰσηγορίαν σὺν ἐξομολογήσει· ἀνάλαβε δὲ τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἐκ καρδίας σου. Ταῦτα δὲ ἔλεγεν ὁ Ἐλιφάζ, νουθετῶν, ὡς ᾤετο, τὸν Ἰώβ. Στίχ. κγ'. Ἐὰν δὲ ἐπιστραφῆς, καὶ ταπεινώσης σεαυτὸν ἐναντι Κυρίου. Νουθετεῖ αὐτὸν πρὸς τὸ ἐπιστρέψαι, οἰόμενος αὐτὸν ταῦτα ἁμαρτηκότα πεπονθέναι. Στίχ. κδ'. Καὶ ὡς πέτρα χειμάρρου Σωφεῖρ. Ἐκ τοῦ τόπου οὗ γίνεται τὸ χρυσίον, ἐλεύσεται ἐπὶ σέ, οἶονεὶ, ἔσται λόγος σου ποικίλος καὶ καλός. Στίχ. κε'. Ἔσται οὖν σοὶ ὁ Παντοκράτωρ βοηθὸς ἀπὸ ἐχθρῶν. Ἐὰν ὑποτάξης ἑαυτὸν, ἐὰν ἐξομολογήσῃ. 17.88 Στίχ. κε'. Καθαρὸν δὲ ἀποδώσει σε ὡσπερ ἀργύριον πεπυρωμένον. Ὑγιὲς δόγμα πεπυρωμένον, ὁ Θεός. Στίχ. κς'. Εἶτα παρρησιασθήσῃ ἐνώπιον Κυρίου. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐὰν ταπεινώσης σαυτὸν, ὑπομένης τὰ συμβεβηκότα, παρρησιασθήσῃ ἐνώπιον Κυρίου, παρρησίαν ἔξεις, ὡς ἀποθέμενος τὰ ἁμαρτήματα. Στίχ. κη'. Ἐπὶ τῶν ὁδῶν σου ἔσται φῶς. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐὰν τηρήσης νουθεσίαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐπιστρέψῃς καὶ ἐξομολογήσῃ. Ταῦτα μὲν οὖν πρὸς Ἰώβ ἐλέγετο· οὐ δικαίως δὲ ἐλέγετο· οὐ γὰρ ἡμαρτε. Πρὸς ἡμᾶς δὲ ἐὰν λέγηται, δικαίως λέγεται. Στίχ. κη'. Ἀποκαταστήσῃ δέ σοι δίκαιαν δικαιοσύνην. Καὶ ἀπλῶς εἶπεῖν· Ἀπασάν σοι, φησὶ, τὴν ἀρμόζουσαν δικαίω πράξει διαμονήν, ὥστε σε λαμπρὰς καὶ ἐπιδόξους ἔχειν τὰς πράξεις. ΚΕΦ. ΚΓ'. Στίχ. β'. Ἡ χεὶρ αὐτοῦ βαρεῖα γέγονεν ἐπ' ἐμῶ στεναγμῶ. Εἰ δὲ ἐνῆν, φησὶ, παραυτὰ τῶν

τιμωριῶν τὴν ψῆφον φέρεσθαι, ἣν εὐρεῖν αὐτόν. Εἶθε ἐνῆν δικάσασθαι, φησὶ, καὶ ἐντυχεῖν αὐτοῦ, καὶ μαθεῖν, τίνα ἦν ἃ ἤμελλέ μοι πρὸς ταῦτα ἐρεῖν, ἃ ἤμελλον λέγειν. Ὁρᾷς πῶς ἐπέτυχεν ὅπερ ἠύχето; Τοῦτο γὰρ ἔσχατον γέγονεν ἐν τῷ βιβλίῳ. Ἦθελον μαθεῖν τί μοι ἤμελλεν ἐρεῖν, καὶ εἰ ἔμελλέ μοι ὁμοίως κο λάζειν. Ταῦτα δὲ εἶπον, οὐχ ὡς καταγινώσκων ἀδι κίαν. ΚΕΦ. ΚΔ'. Στίχ. ' . Ἡδύνθη αὐτῶν ἄρτος εἰς νεωτέ ρους. Ἡδὺ, φησὶ, τοῖς ἀσεβέσι τὸ τρέφειν νεανίσκους, ἐφ' ᾧ δύνασθαι δι' αὐτῶν τὰς ἐπηρείας ἐργάζε σθαι. ΚΕΦ. ΚΖ'. Στίχ. β'. Ζῆ Κύριος, ὃς οὕτω με ἔκρινε. Ἦλαβεν ἐξουσίαν τοῦ Ἰὼβ ὁ διάβολος, καὶ ἦτασεν αὐτὸν νυκτὸς καὶ ἡμέρας, πρότερον διὰ τῶν ἐκτὸς, ὕστερον δι' αὐτοῦ τοῦ σώματος, μετὰ ταῦτα καὶ διὰ τῶν φίλων. Ὅτε γὰρ αὐτὸ ἐδοκίμασε διὰ τῆς γυναικὸς, καὶ οὐ νενίκηται ὁ Ἰὼβ, τρεῖς φίλους ἦνεγ κεν ὁ διάβολος, οὐκ ἐχθροὺς, οὐκ ἐπίβουλα δόγματα ἔχοντας, ἀλλ' ἀληθείας μὲν λόγους, οὐ καλῶς δὲ, οὐδὲ ἐν καιρῷ προφερομένους. Καὶ ἐβουλεύετο ὁ διάβολος διὰ τῶν φίλων τούτων ποιῆσαι τὸν Ἰὼβ φθέγ ξασθαί τι κατὰ τῆς Προνοίας, ἀσεβῆσαι διὰ τοὺς πόνους, ἐκκακῆσαι διὰ τὰς ἀλγηδόνας. Ἄλλ' ὁ ἀληθῶς ἀνδρεῖος, ὁ καρτερικὸς, ὅρα τί λέγει μετὰ τοὺς λόγους τῶν τριῶν. Ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἐλιφάξ τρεῖς διαλέξεις, ὁ Σωφάρ δύο διαλέξεις· τούτων γὰρ τετελεσμένων, σιωπησάντων ἐκείνων, ὅρα τί ἀποκρί νεται μετὰ τὸ εἰρημένον ἀπ' αὐτοῦ προοίμιον, οὕτως 17.89 ἀπὸ τῆς Γραφῆς ὠνομασμένον. Τί ἀποκρίνεται; πρόσχωμεν τῇ λέξει. Στίχ. α'. Ἔτι δὲ προσθεῖς ὁ Ἰὼβ εἶπε τῷ προ οιμίῳ· Στίχ. β'. Ζῆ Κύριος, ὃς οὕτω με κέκρικε, καὶ ὁ Παντοκράτωρ, ὁ παραπικράνας μου ψυ χὴν, καὶ τὰ ἐξῆς. Οἶδα πόθεν κεκίνησθε εἰς τὸ ἐρεθίσαι με. Ὅμνυμι δὲ ὑμῖν, καὶ ὄμνυμι κατὰ τοῦ ζῶντος Κυρίου αὐτοῦ, κρίναντός με ταῦτα παθεῖν, αὐτοῦ τοῦ παραδόντος με ταύταις περιστάσεσι, τοῦ δόντος ἐξουσίαν τῷ διαβόλῳ τοιούτοις με ἐξετασμοῖς ἐξετάζεσθαι, καὶ βασανίζεσθαι. Ὅμνυμι κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ φημι, ὅτι ζῆ Κύριος, ὃς οὕτω με κέκρικε, καὶ ὁ Παντο κράτωρ, ὁ παραπικράνας μου τὴν ψυχὴν. Στίχ. ε'. Μή μοι εἶη δικαίους ὑμᾶς ἀποφῆναι, ἕως ἂν ἀποθάνω. Ἐὰν συγκαταθῶμεν οἷς λέγετε, ὅτι νενοήκατε διὰ τί ταῦτα πέπονθα, δικαίους ὑμᾶς ἀπεφηνάμην ἕως ἂν ἀποθάνω. Στίχ. ε'. Οὐ γὰρ ἀπαλλάξω τὴν ἀκακίαν μου. Οὐκ ἀφήσω τὸ προσέχειν τῇ δικαιοσύνῃ· μεμνή σομαι ἀεὶ περιέχεσθαι αὐτῆς. Στίχ. ' . Οὐ γὰρ σύννοῖδα ἐμαυτῷ ἄτοπα πρᾶξαι. Πολλὴ ἡ παρῆρσία αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῷ προτέρῳ βίῳ, καὶ ἐπὶ τοῖς κατὰ τὸν καιρὸν τῆς περιστάσεως, ὥστε αὐτὸν εἰπεῖν· Οὐ σύννοῖδα ἐμαυτῷ ἄτοπα πρᾶξαι. ΚΕΦ. ΚΗ'. Στίχ. ιβ'. Ποῖος δὲ τόπος ἐστὶν ἐπιστήμης; Ἐπιστήμη ἡ περιοχὴ τῶν ὡσαύτως ἐχόντων θεω ρία· σύννεσις δὲ ἡ διάκρισις. Στίχ. ιε'. Καὶ οὐ σταθήσεται ἀργύριον ἀντάλ λαγμα αὐτῆς. Οὐδὲν ἀντάξιόν ἐστιν τῆς σοφίας. Ἐὰν ἀπλούστε ρον νοῆς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, εὐθέως ἐρεῖ Ἰὼβ, ὅτι οὐδὲν ἄξιόν ἐστι τῆς σοφίας. Στίχ. ι ' . Ἐν ὄνυχι τιμίῳ καὶ σαπφείρῳ. Οὐδὲ ὄνυχι τιμίῳ ἡ σοφία παραβληθήσεται· ἀλλ' οὐδὲ ἐν σαπφείρῳ ἰσωθήσεται αὐτῆ. Στίχ. ιη'. Μετέωρα καὶ γάβεις οὐ μνησθήσεται. Οὐδὲ τὰ μετέωρα ἄξιά ἐστι τῆς σοφίας, οὐδὲ γὰ βις. Ἦοικε δὲ ἐπὶ δυναμένων τάχθαι, οἶονεὶ γι γαρτικῶν. Τινὲς δὲ φασιν, ὅτι γάβις λέγεται τὸ ὑπερέχον τοῦ χεῖλους τοῦ μεδίμνου, ὃ καλεῖται κομ μουλαῖτον. Στίχ. ιη'. Καὶ ἔλκυσον σοφίαν ὑπὲρ τὰ ἐσώτατα. Τὰ ἐσώτατα περὶ τὴν Ἰνδίαν, ἢ τὰ περὶ τὴν ἐπέκεινα χώραν, ἔνθα εἰσὶ τίμιοι λίθοι. Φέρει δὲ ἐκείνη ἡ χώρα τοῖς ἀνθρώποις ταῦτα, νομιζόμενα παρὰ τοῖς πλουσίοις εἶναι θαυμαστά. Παρ' ἐκεῖνα οὖν τὰ ἐσώτατα ἔλκυσον εἰς σαυτὸν τὴν σοφίαν. Ἦ, ὑπὲρ τὰ ἐσώτατα, ὑπεραπόρρητα τὰ ἔνδον μυστήρια 17.92 τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ· ὑπὲρ πάντα πολλὰ ὄντα, ἔλκυσον τὴν σοφίαν. Στίχ. κα'. Λέληθε πάντα ἀνθρωπον. Λέληθε πάντα ἀνθρωπον, κἂν προφήτης ἦ, κἂν ἀπόστολος. ΚΕΦ. ΚΘ'. Στίχ. ' . Ὅτε ἐχέοντό μου αἰ ὁδοὶ βούτυρον. Προειρήκαμεν περὶ τῶν ὁδῶν τοῦ Ἰὼβ, ἃς ὤδευ σεν, ὅτι ἀρεταὶ ἦσαν. Ἐχέοντο οὖν αἰ ὁδοὶ αὐτοῦ βουτύρῳ, ὠδευε τὴν σωφροσύνην, καὶ οἶονεὶ ἐχεῖτο ἡ σωφροσύνη, ὡς πολλοὺς τρέφεσθαι καὶ τῶν νηπίων ἀπὸ τῆς σωφροσύνης τοῦ Ἰὼβ,

ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Ἰώβ, ἀπὸ τῆς ἀνδρείας. Τοῦτο γάρ ἐστιν· Ὅτε ἐχέοντο αἱ ὁδοί μου βουτύρω. Στίχ. ᾛ. Τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γάλακτι. Ὅσα ἦν ὑψηλὰ νοήματα καὶ μεγάλα, ταῦτα ἦν ὄρη τοῦ Ἰώβ, ἐφ' ἃ ἀνέβαινεν. Στίχ. ζ'. Ὅτε ἐξεπορευόμεν ὄρθιος ἐν πόλει. Διδασκαλία ἐσχόλαζε καὶ ὠφελεία, ἐρῶν, οὐχ ὡς φίλαντος, ἀλλ' ὡς ἀγάπην ἔχων ζητοῦσαν τὸ κοινῇ συμφέρον. Στίχ. θ'. Δάκτυλον ἐπιθέντες ἐπὶ στόματι. Δόξει μὲν οὖν καὶ σημεῖον εἶναι τὸ, Δάκτυλον ἐπὶ θέντες ἐπὶ στόματι αὐτῶν, σιωπῆς. Τάχα δὲ δηλοῖ, ἐπεὶ ἡ χεὶρ ἀντὶ ἔργων λαμβάνεται, ὡς πολλάκις ἐδεῖ ξαμεν, ὅτι τὸ ἔργον αὐτῶν ἐπέθηκον ἐπὶ στόμα, αἰσθανθέντες ἐν ὀλίγῳ ἔργῳ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἄξιοι τοῦ λαλεῖν, παρόντος τοῦ Ἰώβ, μείζονα ἔργα πε ποιηκότος. Στίχ. ι'. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐμακάρισάν με. Τοῦ αὐτοῦ. Τοσοῦτον ἦν ὅτε οὐδέπω ἐβασανίζετο, ὥστε οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐμακάριζον αὐτὸν, καὶ ἐθαῦμαζον, τίνα τρόπον τὰ τοσαῦτα νοεῖ καὶ καταλαμβά νει, καὶ δύναται τοὺς ἀκούοντας ὠφελεῖν. Στίχ. ι'. Ὅτι γλῶσσα αὐτῶν τῷ λάρυγγι αὐτῶν ἐκολλήθη. Τῶν ἀκουόντων μου καὶ μακαρίζόντων ἐφ' οἷς ἔλε γον, ἢ γλῶσσα τῷ λάρυγγι ἐκολλήθη. Στίχ. ια'. Ὅτι ὠτίον ἤκουσε, καὶ ἐμακάρισε με. Τοῦ αὐτοῦ. Ὅσπερ γέγραπται περὶ τοῦ Μωϋσέως, ὅτι ἠύλαβεῖτο κατεμβλέψαι κατενώπιον τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς λαμπρότητος αὐτοῦ οὕτως νοήσας ἂν, ὅτι ὑπερβολὴ ἦν προκοπῆς τῆς ἐν σοφίᾳ τοῦ Ἰώβ, ὥστε τοὺς ἀκούοντας αὐτοῦ μὴ δύνασθαι ἐνορᾶν τῇ μαρμαρυγῇ τῶν νοημάτων αὐτοῦ, καὶ μὴ δυναμένους διὰ τοῦτο ἐκκλίνειν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, μὴ παρακολουθοῦντας τῇ βαθυτάτῃ τῆς διανοίας αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο λέγει· Στίχ. ια'. Ὁφθαλμὸς δέ με ἰδὼν ἐξέκλινεν. Ὁ μὲν Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, Ἐμαρτύρησε περὶ ἐμοῦ, ἐκδεδώκασιν· ἕτεροι δὲ, Ὁφθαλμὸς δέ ἰδὼν ἐξέκλινεν, ἀντὶ τοῦ· Οὐκ ἰσχύω ἀντειπεῖν. 17.93 Στίχ. ιβ'. Διέσωσα γὰρ πτωχὸν ἐκ χειρὸς δυ νάστου. Ἰδωμεν αὐτοῦ τὰ ἀνδραγαθήματα, καὶ ἀπλώσω μεν. Καὶ κατὰ τὸ ῥητὸν ἔχει λόγον τοῦτο, καὶ κατ' ἀναγωγὴν ἔχει πολλῷ μᾶλλον ἐρμηνείαν. Κατὰ τὸ ῥητὸν, ὄση δύναμις, ὀφείλομεν βοθηεῖν τοῖς πτωχοῖς, ὑπὸ τῶν δυνατῶν καταδυναστευομένοις. Στίχ. ιε'. Ποὺς δὲ χολῶ. Αὐτὸς ἐχαρίζετο καὶ τοῖς κεχλωμένοις τὰς βάσεις, τῆς ψυχῆς πόδας· καὶ τῷ λόγῳ ἐγένετο αὐτὸς αὐτῶν ποὺς. Στίχ. ιϛ'. Δίκην δὲ ἦν οὐκ ἤδειν, ἐξιχνίασα. Διδάσκει ἡμᾶς πῶς δεῖ δικάζειν, ἐάν ποτε κληθῶμεν ἐπὶ δίκαιαν ἀδελφῶν, ὥστε διαιτῆσαι τὰ κατ' αὐτούς. ΚΕΦ. ΛΒ'. Στίχ. α'. Καὶ ἐπαύσατο Ἰώβ ῥήμασιν. Ἡσύχασαν δὲ καὶ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ ἔτι ἀντειπεῖν Ἰώβ. Ἦν γὰρ Ἰώβ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν. Οὐχ ἀπλῶς ἐπαύσατο. Καρδία δὲ ἦν αὐτοῦ νοοῦσα τὰ θεῖα, οὐκ ἐπαύσατο. Ἦδη γὰρ καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, καιρὸς τοῦ σιγᾶν καὶ καιρὸς τοῦ λαλεῖν. Ὅτε οὖν καιρὸς τοῦ ἀποκρίνασθαι πρὸς τοὺς τρεῖς, ἔλεγεν· ὅτε ἦν καιρὸς, μετὰ τὸ ἐπι στομίσει αὐτούς, ἐσίγησε. Καὶ οἶμαι ἐν ἐπαίνῳ λέγεσθαι τὸ, Ἐπαύσατο ὁ Ἰώβ. Στίχ. ζ'. Διὸ ἠσύχασα, φοβηθεὶς τοῦ ὑμῖν ἀναγχεῖλαι τὴν ἐμαυτοῦ ἐπιστήμην. Ἐπιστήμην ἔχει, πῶς ἄνθρωποι πάσχουσι· διὰ τί ἄνθρωποι ἐν περιστάσεσι τισιν ἐν τῷ βίῳ τούτῳ μόνῳ γίνονται· ὅσοι ἄδικοι ὄντες εὐτυχοῦσιν. Εἶδον ἄδι κοῦντας καὶ παρανομοῦντας, καὶ ἐμοῦ παρὰ μι κρὸν ἐσαλεύθησαν οἱ πόδες. Ἐὰν ἐν τῷ βίῳ τούτῳ μόνον ἐνίδω, παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη τὰ διαβήματά μου. Στίχ. ι'. Οὐχ οἱ πολυχρόνιοι εἰσι σοφοί. Οὐ γὰρ ἀνάγκη, φησὶ, τοὺς πρεσβύτας μόνους εἶναι σοφοῦς· ἀλλ' ἔστι καὶ ἀπὸ νεότητος ἀκοῦσαί τι γενναῖον. Εἰ γὰρ χρόνος ποιεῖ σοφοῦς, πολλῷ μᾶλλον Θεός. Στίχ. ιη'. Ὡλέκει γὰρ με τὸ πνεῦμα τῆς γαστρός. Ὅσπερ τις ἔγκυος γίνεται, καὶ μορφωθέντος τοῦ γεννωμένου ἐν αὐτῷ, ἐπὶ ὠδίνῃς ἔρχεται, μέχρις οὗ ἀπογεννήσῃ τοῦτο ὃ πρότερον συνείληφε· τοιοῦ τόν τί μοι νόει γενέσθαι καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ φιλομαθοῦς ψυχῆς. Συλλαμβάνει γὰρ τὸν λόγον ὃν ἀπαγγελ λόμενον μορφοῖ καὶ τυποῖ αὐτὸν τῇ τάξει. Ὅτ' ἂν δὲ μετὰ τὸ τυπῶσαι καὶ μορφῶσαι αὐτὸν ἔτοιμον γενόμε νον, μὴ ὡς ἔκτρομα ἀνέτοιμον καὶ ἀτελὲς παραδιδῶ, ἀλλ' ὡς τελεσφορηθὲν καὶ τετελειωμένον εἴποιμι ἂν. Στίχ. ιθ'. Ἡ δὲ γαστήρ μου ὥσπερ ἄσκὸς γλεύκους ζέων δεδεμένος. Δοκεῖ μοι ἐντεῦθεν εἰρησθαι τὸ

ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ. 17.96 Οὐδεὶς οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιοὺς βάλλει Στίχ. κ'. Λαλήσω, ἵνα ἀναπαύσωμαι ἀνοίξας τὰ χεῖλη. Ὁ τυγχάνων συνετοῦ ἀκροατοῦ, καὶ ὢν πλήρης λόγων, λαλῶν ἀναπαύεται, καὶ λέγει· Λαλήσω, ἵνα ἀναπαύσωμαι. Στίχ. κβ'. Οὐ γὰρ ἐπίσταμαι θαυμάσαι πρόσωπον. Οὐ γὰρ ἐπίσταμαι θαυμάσαι πρόσωπον. Οὐκ ἔχω ταύτην τὴν ἐπιστήμην, ἵνα θαυμάσω πρόσωπον· ἀλλὰ καταφρονῶ ἀνθρώπων, καὶ τῆς παρ' αὐτοῖς αἰσχύνης βροτῶν, καὶ τῆς παρ' αὐτοῖς ἐντροπῆς. Στίχ. κβ'. Εἰ δὲ μὴ, καὶ ἐμὲ σῆτες ἔδονται. Ὡς τῶν σητῶν διεσθιόντων τοὺς λαμβάνοντας πρόσωπα ἀνθρώπων. ΚΕΦ. ΛΕ'. Στίχ. ι'. Εἰ ἡμαρτες, τί πράξεις; Ἐὰν ἀναβλέψῃς εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ κατανοήσῃς τὰ νέφη, νοήσεις τί ἡμαρτες. Τί σε πρᾶξι δεῖ; Προσέρχεσθαι τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ παρακαλεῖν, ἵνα ὁ ἀρχιερεὺς προσαγάγῃ θυσίαν περὶ σοῦ. Ἐὰν γάρ τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον, καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἀμαρτημάτων ἡμῶν. Στίχ. ι'. Εἰ δὲ καὶ πολλὰ ἠνόμησας, τί δύνασαι ποιῆσαι; Τὸ τηλικούτον ποιήσεις· ἀναλύσεις σου τὰς πολλὰς ἀνομίας. Διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῖς ἀνιάτοις, οἷς ἕαυ τοὺς ἰάσασθαι οὐ δυνάμεθα, ἦλθεν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἵνα τὰ ἀνιάτα ἰάσῃται, καὶ γίνῃται τό· Μακάριοι, ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἄπε καλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι. Στίχ. ζ'. Ἐπειδὴ οὖν δίκαιος εἶ, τί δώσεις αὐτῷ; Ἄλλ' εἰ δίκαιος εἶ ὡς πρὸς Θεόν, τί ἔχεις δοῦναι κατὰ τὴν σὴν δικαιοσύνην; Εἰ δὲ καὶ ὡς λέγεις δίκαιος εἶ, τί προσθήσεις αὐτῷ; Στίχ. ι'. Ὁ κατατάσσω φυλακὰς νυκτερινὰς. Ἐγκώμια τοῦ Θεοῦ, καὶ αἴνους καὶ ὕμνους αὐτοῦ διεξέρχεται. Ὁ κατατάσσω φυλακὰς νυκτερινὰς, αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐστι. Θέλω ἰδεῖν, πῶς κατατάσσω ἐστὶν ὁ Θεὸς φυλακὰς νυκτερινὰς. Ὅλως ὁ αἰὼν οὗτος νύξ ἐστι, σκότος ἐστὶ. Τὸ φῶς τηρεῖταί σοι. Ὁ βλέπεις νῦν φῶς, δι' ἐσόπτρου βλέπεις· Καὶ ἐν τῷ φωτί σου ὁψόμεθα φῶς. Μέλλομέν ποτε βλέπειν αὐτό. Οὐκοῦν νύξ ἐστὶ πᾶς ὁ αἰὼν· ἐπεὶ νύξ ἐστὶ, πόλεμοι πολλοὶ, πολὺ ἀθηρία περιέρχεται. Στίχ. ια'. Ὁ διορίζων με ἀπὸ τετραπόδων γῆς. Ἐὰν ἦς ἀμαρτωλὸς, οὐ διωρίσθης ἀπὸ τῶν τετραπόδων γῆς. Ἄνθρωπος γὰρ ἐν τιμῇ ὢν, οὐ συνῆκε. Παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς. Ἐὰν ἦς ἀμαρτωλὸς, οὐ διωρίσθης ἀπὸ τῶν τετραπόδων τῆς γῆς· ἀλλὰ λέγεταί σοι· Μὴ γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος, οἷς οὐκ 17.97 ἐστὶ σύνεσις. –Καὶ μετ' ὀλίγα· Ἐὰν ἦς ἀμαρτωλὸς, ἐὰν ἦς πόρνος, ἐὰν καταφερῆς, οὐ διορισθήσῃ ἀπὸ τῶν τετραπόδων. Ἴπποι θηλυμανεῖς ἐγεννήθησαν. Διὰ τοῦτο θαρρῶν λέγει, ὅτι ἐχωρίσθη· Ὁ διορίζων με ἀπὸ τετραπόδων γῆς. ΚΕΦ. Μ'. Στίχ. γ'. Μὴ, ἀλλὰ ζῶσαι ὡσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου. Δίδωμί σοι παρρησίαν. Ἐγὼ σε ἐρωτήσω· σὺ δέ μοι ἀπόκριναί. Ἦδη ἄθλον αὐτῷ δίδωσιν ὁ Θεός. Ἄνθρωπον ἐρωτᾷ, ὅτι πυνθάνεται αὐτοῦ, ὅτι δίδωσιν ἐξουσίαν τῆς ἀποκρίσεως. Εἰ μὴ ἦν νενικηκώς, οὐκ ἂν ἐλάμβανεν· εἰ μὴ ἦν ὑπομείνας, οὐκ ἂν ἤκουσε· Ζῶσαι ὡσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου. Ἐρωτήσω δέ σε· σὺ δέ μοι ἀπόκριναί. Τοῦ αὐτοῦ. Μὴ πρότερον ἀποκρινάσθω τις τῷ Θεῷ, ἐὰν μὴ, γενόμενος ἀνὴρ, ζώσῃται ὡσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ. Ὅσον γὰρ ἡ ὀσφύς αὐτοῦ οὐκ ἔζωσται, ἀλλὰ λέλυται, καὶ οὐχὶ περιδέδεται, οὐδὲ συν ἐσφιγκται, οὐ δύναται εὐλόγως ἀποκρίνασθαι τῷ Κυρίῳ. Στίχ. γ'. Ἐρωτήσω δέ σε· σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι. Τὰ μὲν τέλεια τῶν ἀγωνισμάτων τοῖς καλῶς ἀθλήσασιν μετὰ τὸν βίον ἀπόκειται τοῦτον. Οὐδὲν δὲ ἦττον καὶ ἤδη ἡ χάρις ἡ τοῦ Θεοῦ ἀρραβωνίζεται τοὺς ἀθλητάς. Διὰ τοῦτο, ὅτε ἠγωνίσατο τὰ μέγιστα ὁ Ἰώβ· ὅτε, ἀποβαλὼν τὰ ὑπάρχοντα, ἐδόξασε τὸν δεδωκότα· ὅτε, ἀποθέμενος τὰ τέκνα, ηὐχαρίστησε τῷ παρείληφότε· ὅτε, νοήσας ὡς σκώληκας ἀνάγειν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ σώματος, οὐ νενίκηται ἀπὸ τῶν πόνων· προοίμια καὶ ἀρραβῶνα τῶν ἀθλητῶν δίδωσιν αὐτῷ ὁ Θεός, χρηματίσας αὐτῷ διὰ λαίλαπος καὶ νεφῶν. Ἀκούσας οὖν προτέρων λόγων, δεόν ἀποκρίνασθαι πρὸς Θεόν, σιωπᾷ, ὡς οὐκ ἔχων παρρησίαν ἀποκρίνασθαι πρὸς αὐτόν. Οὕτω γὰρ ἦδει τὸ ὕστερον γεγραμμένον ὑπὸ Μωϋσέως, ὡς Μωϋσῆς ἐλάλει, ὁ δὲ Θεὸς ἀπεκρίνατο αὐτῷ φωνῇ. Ὡς μὴ ἐπιστάμενος τοῖνυν τοῦτο, οὐ θέλει ἀποκρίνασθαι πρὸς τὸν Θεόν.

Ὁ δὲ Θεὸς δὶ δωσιν αὐτῷ παρρησίαν τοῦ λαλεῖν. Καὶ μεθ' ἕτερα· Τοσαύτη ἐστὶν ἡ χρηστότης τοῦ Θεοῦ, ὥστε ἀναλα βεῖν αὐτὸν πρόσωπον οὐ κρίνοντος, ἀλλὰ κρινομένου μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ πολλὰ τοῦτο ἐδίδαξαν Γρα φαί. Δεῦτε, καὶ διαλεχθῶμεν, λέγει Κύριος. Καὶ, Λαὸς μου, μᾶλλον δὲ ὁ Θεὸς μετὰ τοῦ λαοῦ διαλεχθῆσεται, λαὸς μου, τί ἐποίησά σοι, ἢ τί παρηνόλησά σοι; ἀποκρίθητί μοι, καὶ τὰ ἐξῆς. Στίχ. γ'. Μὴ ἀποποιῶ μου τὸ κριμα. Μὴ ἀποποιῶ μου τοῦτο τὸ κριμα. Τούτου τοῦ ῥητοῦ ὡς χρησίμου μνημονεύσωμεν. Ἄλλ' ὅτ' ἂν κρίνη ὁ Θεὸς παθεῖν τι ἡμᾶς, τέκνον ἀποβαλεῖν, ἄρ χοντα ἀπολέσαι, νοσήσαι κατὰ τὸ σῶμα, ὅ τι δήποτε τούτων ὑπομεῖναι· οὐδὲν τούτων οἶόν τέ ἐστιν ἡμᾶς παθεῖν, μὴ κρίνοντος τοῦ Θεοῦ. Οὐδὲ γὰρ στρουθίον πίπτει εἰς παγίδα ἄνευ βουλήματος τοῦ Πατρὸς, τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐπεὶ οὖν οὐδὲν τούτων γίνεται χω ρὶς κρίματος τοῦ Θεοῦ, λέγεται πρὸς τὸν παθόντα· 17.100 Μὴ ἀποποιῶ μου τὸ κριμα, μὴ ἀπαρνηῖ, ὅτι ἔκρινα περὶ σοῦ. Στίχ. γ'. Οἶε δέ με ἄλλως σοι κεχηματικένας, ἢ ἵνα ἀναφανῆς δίκαιος; Ἀπολογοῦμαί σοι. Δίκαιος ἦς, ἀλλ' οὐκ ἦς φανε ρός. Ὑπομονὴν εἶχες· ἔδει με ἀφορμὴν παρασχεῖν τοῦ λάμψαι σου τὴν ὑπομονήν. Εἶχες ἀνδρείαν· ἀλλ' ἐκέκρυπτο ἐν σοί· οἱ συμβεβηκότες πόνοι ἔδειξάν σου τὴν ἀνδρείαν. Καὶ μετ' ὀλίγα· Μνημονεύωμεν τούτων ἐν τοῖς περιστάσεων καιροῖς, καὶ δόξωμεν τοῦ Θεοῦ ἀκούειν παρόντος, καὶ λέγοντος ἡμῖν· Οἶε δέ με ἄλλως σοι κεχηματικένας, ἢ ἵνα ἀναφανῆς δίκαιος; Μὴ ἀναφανῶμεν ἄδικοι, μηδὲ ἀσεβεῖς. Στίχ. ε'. Ἀνάλαβε δὴ ὕψος καὶ δύναμιν. Στεφάνωσαι, ἔνδυσαι δόξαν, ἔνδυσαι τιμὴν. Στίχ. ς'. Ἀπόστειλον δὲ ἀγγέλους ὀργῆ· πάντα δὲ ὕβριστήν ταπεινώσον. Στίχ. ζ'. Ὑπερήφανον δὲ σβέσον. Ὁ ὕβριστής ἐστρατεύσατο κατὰ σοῦ. Εἶπέ μοι πο τε ὁ ὕβριστής, Ἀπόστειλον τὴν χειρὰ σου· εἶπέ μοι, Ἄψαι πάντων ὧν ἔχει· εἶπέ μοι περὶ σοῦ, ὡς ἄρα εἰς πρόσωπόν με εὐλόγησεις. Ἄλλ' οὖν γε νε νίκηκας. Διὰ τοῦτό σοι λέγω· Θάρρει· πᾶν δὲ ὕβρι στήν ταπεινώσον, καὶ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ ταπεινώσον. Ὑπερήφανος ἐκεῖνος γεγένηται κατὰ σοῦ· ἀλλὰ σὺ ὑπερήφανον σβέσον. Ἀσεβῆς ἐκεῖνος κατὰ σοῦ· ἀλλὰ σὺ σκηψον ἀσεβεῖς παραχρήμα. Στίχ. η'. Τὰ δὲ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας πλήρωσον. Ἐλεγξον ἀμαρτωλοὺς, δεικνὺς αὐτοὺς ἀμαρτωλοὺς. Πλήρωσον τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας διὰ τοῦ ἐλέγ χου τοῦ ἐν σοί. Στίχ. ι'. Ἀλλὰ δὴ ἰδοὺ θηρία παρὰ σοί· χόρτον ἴσα βουσὶν ἐσθίει. Θηρία αἰ ἀντικείμενα δυνάμεις εἰσὶ, περὶ ὧν ἠΰ ξατο ὁ Προφήτης λέγων· Μὴ παραδῶς τοῖς θηρίοις τὴν ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι. Θηρία εἰσὶν αἰ ἀντικείμενα δυνάμεις, ὧν εἴληφας, ὧ ἀνθρωπε, τὴν ἐξουσίαν. Ἐὰν Θεῷ δουλεύσης, ἐπ' ἀσπίδα καὶ βα σιλίσκον ἐπιβήση. Στίχ. ι'. Ἀλλὰ δὴ ἰδοὺ θηρία παρὰ σοί. Τοῦ αὐτοῦ. Παρὰ σοὶ τῷ Ἰώβ, παρὰ παντὶ ὑπο μνηστικῶ, παρὰ παντὶ τῷ νενικηκότι. Στίχ. ι'. Χόρτον ἴσα βουσὶν ἐσθίει. Τοὺς σκώληκας λέγει, τοὺς ἐξ αὐτοῦ αὐτὸν κατε σθίοντας. Συντέλεια γὰρ, φησὶ, τὴν χειρὰ μου ὑπὸ σοῦ· καὶ ἰδοὺ ὡς χόρτος κατεσθίει. Στίχ. ια'. Ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ ἐπ' ὀμφαλοῦ γαστρός. Αὕτη πρώτη δύναμις κατὰ τοῦ ἀνδρός. Πόρ νον ποιεῖν ἐντεῦθεν ἄρχεται. Τοῦ αὐτοῦ. Ἴνα τὸ θῆλυ σημάνη, ἵνα δεῖξη, ὅτι στρατεύεται οὐ μόνον κατὰ τῶν ἐχόντων τὰ σπέρμα τα. Πάνυ δὲ εὐπρεπέστατα ὠνόμασεν ὄσφυν ἐπὶ ἄρρε νος, καὶ ὀμφαλὸν γαστρός ἐπὶ γυναικός· Ἰδοὺ δὲ ἡ ἰσχύς ὄσφους αὐτοῦ ἐν ἰσχυί· ἡ δὲ δύναμις αὐ τοῦ ἐπ' ὀμφαλοῦ γαστρός. 17.101 Στίχ. κέ'. Μεριτεύονται δὲ αὐτὸ Φοινίκων ἔθνη. Ἐπεὶ πονηρία μεγάλη διαβάλλονται οἱ Χανα ναῖοι, οἱ καὶ Φοίνικες· διὰ τοῦτό φησι· Μεριοῦνται δὲ αὐτὸν Φοινίκων ἔθνη. Ἐκαστος μέρος τι λαμβάνει ἀπὸ τοῦ δράκοντος, ἐὰν ἦ τὸ γένος Χανα ναῖος καὶ Φοῖνιξ. Στίχ. κ'. Πᾶν δὲ πλωτὸν συνελθὸν οὐ μὴ ἐνέγ κωσι βύρσαν μίαν οὐράς αὐτοῦ. Τὰ τελευταῖα τοῦ δράκοντος καὶ τὰ ἔσχατα οὐ δύνανται νεκρῶσαι πάντα ἅμα πλωτά. Οἱ ἀνθρωποι, πλοίοις χρώμενοι τοῖς σώμασιν, οὐ δύνανται ἐνεγκεῖν βύρσαν μίαν οὐράς αὐτοῦ. Αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς οὐ δύ νανται· θείας δὲ δυνάμεως ἐπισκοπούσης, δυνάμεθα οὐ μόνον βύρσαν μίαν οὐράς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὄλον αὐτὸν κομίσαι, καὶ ὄλον αὐτὸν

νεκρῶσαι. Νεκροῦ μὲν δὲ ἕκαστος, τὸ ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, τὸν διάβολον, κα τὰ τὸ εἰρημένον παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ· Ὁ δὲ Θεὸς συντρίψαι τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ΚΕΦ. ΜΑ'. Στίχ. δ'. Τίς ἀποκαλύψει πρόσωπον ἐνδύσεως αὐτοῦ; Διὰ τί οὐκ εἶπε· Τίς ἀποκαλύψει πρόσωπον αὐτοῦ; Τί ποιεῖ ἐνθάδε καὶ ἡ ἔνδυσις; Τίς γὰρ ἀποκαλύψει, φησὶ, πρόσωπον ἐνδύσεως αὐτοῦ; Ἴνα νοηθῇ τὸ λεγόμενον, παραδείγματι χρῆσόμεθα τῶν περιτιθε μένων προσωπειῶν, καὶ μὴ φαινομένων τοῦτο ὃ εἰσιν, ἀλλὰ θέλουσι δοκεῖν. Ἀναλαμβάνουσι γὰρ προσωπεῖα, φέρε εἰπεῖν, οὗτοι ἐν ταῖς θυμέλαις ὑποκριταί, ποτὲ μὲν ἡγουμένων, ποτὲ δὲ ἄλλων βασιλέων, ποτὲ δὲ γυναικῶν. Καὶ τὸ μὲν ἴδιον αὐτῶν πρόσωπον ἀποκρύπτται, καὶ ὃ εἰσιν οὐ φαίνονται· ὃ δὲ δοκοῦσι, βλέπονται. Τοιοῦτός ἐστιν ὁ δράκων. Οὐδέποτε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ δείκνυσιν· ἀλλὰ εἰ πρόσωπον λαβὼν εἰς ἀπάτην τῶν ἀνθρώπων, ἐκεῖνο χρῆται. Καὶ ἔχει γὰρ ὁ ἐχθρὸς οὗτος πολλὰ προσωπεῖα, καὶ καθ' ἑκάστην κακίαν πρόσωπον λαμβάνει ἀρετῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα εἰς τὸ ἐξῆς. Τὰ ὑπόλοιπα τοῦ προγραφέντος στίχου. Τὸ πρόσωπον ὃ ἐνεδύσατο τίς ἰκανὸς ἐλέγξει; τίς ἰκανὸς ἀποκαλύψει καὶ λῆξαι ὃ τι ἔνδον δράκων ἐστί; Τοιοῦτοί εἰσι τινες καὶ ἄλλοι μαθηταὶ αὐτοῦ, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔνδοθεν δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες. Στίχ. δ'. Εἰς δὲ πτύξιν θώρακος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλθοι; Ὁρᾶς; θώραξ οὗτος ὀνομάζεται, καὶ στήθος· καὶ θώραξ, ὅπου ἐστί τὸ ἡγεμονικόν. Οὐχ ἀπλοῦς ἐστί ὁ θώραξ αὐτοῦ. Οὐδὲν ἔχει ἀπλοῦν. Δόλιός ἐστιν, ἐπτύγμενος ἐστίν. Εἰς οὖν τὴν πτύξιν θώρακος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλθοι; Ἅγιος δὲ ἐλέγχειν αὐτὸν δύναται, καὶ δεῖξαι, ὅτι ἔπτυκται αὐτοῦ ὁ θώραξ· τοῦ δὲ ἀγίου οὐκ ἔπτυκται. Στίχ. ε'. Πύλας προσώπου αὐτοῦ τίς ἀνοίξει; Κρύπτει τὰ ἔνδον ἀποκείμενα. Τίς οὖν ἀνοίξει τὰς πύλας τοῦ προσώπου αὐτοῦ; Τίς οὗτός ἐστιν, 17.104 ὥστε ἐλέγξει καὶ δεῖξαι ὅσον δόλον, ὅσον ἰὸν, ὅσα κακὰ ἔχει ἀποκείμενα; Στίχ. ε'. Κύκλω ὀδόντων αὐτοῦ φόβος. Περὶ ὧν λέγεται· Ὀδόντας ἀμαρτωλῶν συνέτριψας. Καὶ, Κύριος συντρίψει τὰς μύλας τῶν λεόντων. Οὐκ ἔστιν οὗτος ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὁ φόβος, ὁ κύκλω τῶν ὀδόντων αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐὰν ἔχης τὸν Χριστὸν ἐν σεαυτῷ, μὴ φρόντιζε τούτου τοῦ φόβου. Κύριον γὰρ τὸν Θεὸν σου φοβηθήσῃ, καὶ πλην αὐτοῦ μὴ φοβοῦ τὸν ἄλλον. Στίχ. ς'. Τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες χαλκαῖ. Τὰ δόγματα, τὰ νοήματα τὰ ἀποκεκρυμμένα. Πάντα ἰὸς ἀσπίδων ἐστί, πάντα τὰ ἔνδον αὐτοῦ. Καὶ ἀσπίδες εἰσιν οὐχ ἀπαλαίτινες, ἀλλὰ σκληραὶ. Ἀσπίδες γὰρ εἰσι σκληραὶ. Στίχ. ι'. Ἐκ στόματος αὐτοῦ. Αἱ βλασφημίαι καὶ οἱ λόγοι τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀθέων διδασκάλων. Στίχ. ι'. Ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύονται λαμπαδες καιόμεναι, καὶ διαριπτοῦνται ἐσχάραι πυρός. Οἴμαι μὲν καὶ πάντας τοὺς ἀσεβεῖς ἀθέων δογμάτων εἰσηγητὰς κυρίως ἂν εἶναι μέλη τοῦ δράκοντος· καὶ τῶν μελῶν τοῦ δράκοντος ὀνόματα εἰ θέλεις ἀκοῦσαι, ποῖοί εἰσιν οὗτοι; Τὸ στόμα τοῦ δράκοντος εἶη δ' ἂν τι καὶ τροπικῶς νοούμενον, καὶ παρὰ τοῦτο ὅθεν οἱ λόγοι οἱ ἀπολλύντες. [Ἐκ στόματος γὰρ αὐτοῦ λαμπαδες ἀπολλύονται πυρός.] Ὅτι ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐσχάραι ἀπολλύονται πυρός. Εἴ ποτε ἤκουσα τοῦ κατηγοροῦντος λόγου, προφάσει Χριστιανισμοῦ, κατηγοροῦντος τοῦ Δημιουργοῦ, φέρε εἰπεῖν, πρεσβεύοντος τὰ Μαρκίωνος, πρεσβεύοντος τὰ Οὐαλεντίνου, καὶ τὰ Βασιλείδου· ὅτι ἂν κακῶς λέγωσιν τὸν Ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅτι ἂν λέγωσιν αὐτὸν μὴ εἶναι, μηδὲ πνευματικῆς οὐσίας, ὅποιά φασιν οὗτοι· ὄψῃ, ἐκ στόματος τῶν τοιούτων ἐξέρχονται λαμπαδες καιόμεναι, καὶ διαριπτοῦνται ἐσχάραι πυρός. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς, εἰδότες, τηρῶμεν ἑαυτοὺς, μήποτε ἐκεῖνοι αἱ λαμπαδες ἡμᾶς καύσωσι, μήποτε αἱ ἐσχάραι τοῦ πυρός ἡμῶν ἄψωνται. Στίχ. ιγ'. Ἐν δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ ἀυλίζεται δύναμις. Ἔστι τις δύναμις πονηρά. Ἄλλ' ἡ ἀσθένεια, ἣν ἀνέλαβε δι' ἐμὲ ὁ Σωτὴρ μου καὶ Κύριος, ἣτις λέγεται ἀσθένεια Θεοῦ, ἐνίκησεν ἐκεῖνον τὴν δύναμιν. Τὸ γὰρ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ὁ μὲν Ἀπόστολος λέγει, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων· ἐγὼ δὲ ἂν εἴποιμι ἰσχυρότερον τῆς δυνάμεως τοῦ δράκοντος. Στίχ.

ιδ'. Σάρκες δὲ σώματος αὐτοῦ κεκόλληνται. Ἐδύνατο εἰρηκέναι· Σάρκες δὲ σώματος ἦνωνται. Ὁ δὲ οὐκ εἶπεν· οὐ γὰρ ἦνωνται· οὐκ ἔστι. Τὸ ἔν παρ' ἐκείνω πολλά ἐστίν· ἢ ἔν δοκοῦντα κεκολληῖσθαι, διὰ τοῦ λέγοντος κεκόλληνται, οὐχ ἦνωνται. Στίχ. ιε'. Ἡ καρδία αὐτοῦ πέπηγεν ὡς λίθος, ἔστηκε δὲ ὡσπερ ἄκμων ἀνήλατος. Οὐκ ἔλαυνόμενος, οὐκ ἀκολουθῶν λόγῳ, οἰκεῖοι 17.105 δὲ σκληρός ἐστίν ἀνήλατος, ἀνένδοτος. Καὶ εἴ τις ἀπὸ διαβόλου ἀπέσπασε δύναμιν, καὶ τούτου τοῦ δράκοντος, αὐτὸς ἔχει τὴν καρδίαν ἀνήλατον, καὶ οὐκ ἔλαυνομένην. Εἰ δέ τις χρυσός ἐστίν, ἀκολουθῶν τῷ λόγῳ χρυσοκῶ· οὕτως εἴκει, ἕως ἂν γένηται πέταλον χρυσοῦν, καὶ δέξεται τοὺς τύπους τῶν γραμμάτων τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ΚΕΦ. ΜΒ'. Στίχ. ι'. Ἐδωκεν δὲ ὁ Κύριος διπλᾶ, ὅσα ἦν ἔμ προσθεν Ἰωβ εἰς διπλασιασμόν. Ὁ γενναῖος ἀθλητῆς, καὶ πάντα πειρασμὸν ὑποστάς, ἀνδρείοτατος Ἰωβ, ἄθλα λαμβάνει τῆς ὑπομονῆς αὐτοῦ, ὡς ἡ Γραφή φησιν· Πάντα διπλᾶ παρὰ τὰ πρότερα. Ὁ δὲ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἄθλα δίδωσιν οὐχὶ διπλασίονα, ἀλλ' ἑκατονταπλασίονα. Φησὶν γάρ· Ὅς ἐὰν καταλείπη πατέρα ἢ μητέρα, οἰκίαν, ἀδελφούς, ἀδελφὰς ἕνεκεν ἐμοῦ, ἢ ἕνεκεν τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς ἐν τῷ κατὰ Μάρκον γέγραπται, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Οὐκ ἂν διπλάσια τῶν προτέρων ἔλαβεν, εἰ μὴ διπλασίονα τὴν ἀρετὴν ἐπεδείξατο.